



REPUBLIKA SLOVENIJA  
DRŽAVNI SVET

1

Številka: 0650-00/12-22  
Ljubljana, 30. 10. 2014

Osnutek

**Z a p i s n i k**

**22. seje Državnega sveta Republike Slovenije,  
ki je bila v sredo, 15. 10. 2014**

Predsednik je začel 22. sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in prvega odstavka 30. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 13.00 in zaključila ob 17.16 uri.

Opravičili so se:

- Igor Antauer
- mag. Darija Kuzmanič Korva
- Janko Požežnik
- Jernej Verbič
- Uroš Brežan
- Boris Popovič

Na sejo so bili vabljeni:

- Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic (k 3. točki dnevnega reda),
- Danilo Krapec, direktor Regionalne razvojne agencije Mura (k 4. točki dnevnega reda),
- Jožef Petrovčič, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo (k 4. točki dnevnega reda),
- Irena Praček, direktorica, Agencija za energijo (k 5. in 6. točki dnevnega reda),
- dr. Peter Gašperšič, minister za infrastrukturo (k 5. in 6. točki dnevnega reda),
- Torbjörn Månsson, izvršni direktor Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., (k 7. točki dnevnega reda),
- dr. Dušan Mramor, minister za finance (k 7. točki dnevnega reda),
- Mojca Prelesnik, Informacijska pooblaščenka (k 8. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

- Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic (k 3. točki dnevnega reda),
- Darko Stare, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje (k 3. točki dnevnega reda),
- dr. Sašo Gazdić, vodja Službe za kulturne raznolikosti in človekove pravice, Ministrstvo za kulturo (k 3. točki dnevnega reda),
- dr. Erika Rustja, sekretarka, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (k 3. točki dnevnega reda),
- mag. Miloš Bizjak, državni sekretar, Ministrstvo za obrambo (k 3. točki dnevnega reda),

- Boštjan Šefic, državni sekretar, Ministrstvo za notranje zadeve (k 3. točki dnevnega reda),
- mag. Tatjana Bobnar, namestnica generalnega direktorja Policije, Ministrstvo za notranje zadeve (k 3. točki dnevnega reda),
- mag. Aleksandra Spasojevič, Direktorat za policijo in druge varnostne naloge, Ministrstvo za notranje zadeve (k 3. točki dnevnega reda),
- Marko Drofenik, vršilec dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za regionalni razvoj, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (k 4. točki dnevnega reda),
- Robert Drobnič, vodja sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (k 4. točki dnevnega reda),
- mag. Klemen Grebenšek, državni sekretar, Ministrstvo za infrastrukturo (k 5. točki dnevnega reda),
- Jasna Avbelj Hamzič, višja sekretarka, Direktorat za energijo, Ministrstvo za infrastrukturo (k 5. točki dnevnega reda),
- Tomaž Lah, Agencija za energijo, vodja sektorja skupnih dejavnosti (k 5. točki dnevnega reda),
- mag. Klemen Grebenšek, državni sekretar, Ministrstvo za infrastrukturo (k 6. točki dnevnega reda),
- Jasna Avbelj Hamzič, višja sekretarka, Direktorat za energijo, Ministrstvo za infrastrukturo (k 6. točki dnevnega reda),
- Tomaž Lah, Agencija za energijo, vodja sektorja skupnih dejavnosti (k 6. točki dnevnega reda),
- mag. Irena Praček, direktorica, Agencija za energijo (k 6. točki dnevnega reda),
- Metod Dragonja, državni sekretar, Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije (k 7. točki dnevnega reda),
- Andrej Žagar, podsekretar, Ministrstvo za finance (k 7. točki dnevnega reda),
- Torbjörn Månsson, izvršni direktor Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., (k 7. točki dnevnega reda),
- mag. Mateja Prešeren, vodja Službe za transparentnost, integriteto in politični sistem, Ministrstvo za javno upravo (k 8. točki dnevnega reda),
- mag. Rosana Lemut – Strle, namestnica Informacijske pooblaščenke (k 8. točki dnevnega reda),
- Alenka Žaucer, sekretarka, Informacijski pooblaščenec (k 8. točki dnevnega reda).

\* \* \*

O sklicu seje je predsednik obvestil predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza, predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Mira Cerarja in predsednico Vlade Republike Slovenije, ki opravlja tekoče posle, mag. Alenko Bratušek.

\* \* \*

S sklicem 8. 10. 2014 so državne svetnice in svetniki prejeli predlog dnevnega reda, ki je bil naslednji:

1. Odobritev zapisnika 21. seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Devetnajsto redno poročilo o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2013, EPA 2099-VI
4. Letno poročilo o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013, EPA 29-VII
5. Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, EPA 2096-VI
6. Program dela in finančni načrt Agencije za energijo za leto 2015, EPA 57-VII

7. Letno poročilo Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., 2013, EPA 2018-VI
8. Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2013, EPA 2006-VI

\* \* \*

Ker predsednik ni prejel nobenega predloga za razširitev oz. umik, je na glasovanje dal naslednji

#### **DNEVNI RED:**

1. Odobritev zapisnika 21. seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Devetnajsto redno poročilo o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2013, EPA 2099-VI
4. Letno poročilo o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013, EPA 29-VII
5. Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, EPA 2096-VI
6. Program dela in finančni načrt Agencije za energijo za leto 2015, EPA 57-VII
7. Letno poročilo Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., 2013, EPA 2018-VI
8. Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2013, EPA 2006-VI

**Predlagani dnevni red je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

#### **1. točka dnevnega reda**

##### **- Odobritev zapisnika 21. seje Državnega sveta**

Osnutek zapisnika 21. seje Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 10. 10. 2014.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da se o njem glasuje.

**Zapisnik 21. seje je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

#### **2. točka dnevnega reda:**

##### **- Pobude in vprašanja državne svetnice in svetnikov**

Po elektronski pošti 13. 10. 2014 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašnji državne svetnice mag. Darije Kuzmanič Korva glede zagotavljanja mreže psihiatrov in storitev psihoterapevtov za delovanje sistema obravnave v skupnosti za osebe s težavami v duševnem zdravju. Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014.

Predsednik je predlagal, da Državni svet sprejme naslednji s k l e p:

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), obravnaval vprašnji državne svetnice mag. Darije Kuzmanič Korva glede zagotavljanja mreže psihiatrov

in storitev psihoterapevtov za delovanje sistema obravnave v skupnosti za osebe s težavami v duševnem zdravju ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US) sprejel naslednji

#### S K L E P :

Državni svet podpira vprašnji mag. Darije Kuzmanič Korva in predlaga Ministrstvu za zdravje, da vprašnji preuči in nanju odgovori.

Vprašnji mag. Darije Kuzmanič Korva se glasita:

1. Na kakšen način Ministrstvo za zdravje določa mrežo psihiatrov po posameznih regijah ter analizira in nadzira potrebe po psihiatričnih storitvah in njihovo pokritost znotraj te?
2. Na kakšen način namerava Ministrstvo za zdravje zagotoviti intenzivnejše vključevanje profila psihoterapevta v sistem javnega zdravstva in posledično tudi v sistem skrbi za duševno zdravje ter zagotoviti možnost pridobivanja kompetenc za opravljanje poklica psihoterapevta tudi ostalim poklicnim profilom, ne samo psihiatrom in kliničnim psihologom?

#### Obrazložitev:

Na posvetu Socialna varnost uporabnikov s težavami v duševnem zdravju, ki je bil v Državnem svetu 10. oktobra 2014, je bilo v razpravi izpostavljeno, da v okviru sistema obravnave v skupnosti za osebe s težavami v duševnem zdravju primanjkuje tako psihiatrov kot psihoterapevtov kljub temu, da so potrebe uporabnikov po njihovi pomoči velike.

Zakon o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08) izvajalce psihiatričnega zdravljenja uvršča med izvajalce obravnave v skupnosti. Slednji zakon opredeljuje kot izvajanje pomoči osebam, ki ne potrebujejo več zdravljenja v psihiatrični bolnišnici ali nadzorovani obravnavi, vendar potrebujejo pomoč pri psihosocialni rehabilitaciji, vsakdanjih opravilih, urejanju življenjskih razmer in vključevanju v vsakdanje življenje na podlagi načrta obravnave.

Koordinatorji obravnave v skupnosti poročajo o težavah zaradi pomanjkanja psihiatrov in psihoterapevtov. S pomanjkanjem tovrstne pomoči se intenzivneje soočajo na Dolenjskem in v Beli Krajini, pa tudi na Obali.

Tako na primer pomoč uporabnikom obravnave v skupnosti v Beli Krajini nudi le ena psihiatrinja enkrat na teden. Težave se pojavljajo tudi v Novem mestu, kjer sta dva psihiatra dala odpoved (eden v Splošni bolnišnici Novo mesto, drugi v Zdravstvenem domu Novo mesto), s 1. 1. 2015 pa odhaja v pokoj še nevropsihiater. Za osem občin tako ostaja na voljo en psihiater koncesionar in en psihiater v Zdravstvenem domu Novo mesto, ki v večini obravnava odvisnike. Uporabniki, ki so bili v obravnavi pri enem od treh odhajajočih psihiatrov, se soočajo z veliko težavo, kako naprej. Pri psihiatru koncesionarju je čakalna doba dolga od 6 do 8 mesecev. Na težave opozarjajo tudi v Grosuplju, kjer nimajo psihiatra, in v Kočevju ter Ribnici, kjer imajo skupno le enega psihiatra. Uporabniki tudi izpostavljajo, da imajo psihiatri zaradi prezasedenosti za posameznega uporabnika na voljo premalo časa.

Dodatno težavo predstavlja izločenost psihoterapevtov iz sistema pomoči uporabnikov s težavami v duševnem zdravju kljub temu, da skorajda vsi uporabniki izražajo željo po intenzivnejši psihoterapevtski pomoči in ima zato veliko uporabnikov omenjeno pomoč zapisano v svojih individualnih načrtih obravnave v skupnosti.

Psihoterapevtov bodisi v posameznih regijah ni na voljo bodisi so njihove storitve slabo dostopne, psihoterapija pa je trenutno v sistem javnega zdravstva izredno slabo vključena,

saj jo lahko opravljajo zgolj psihiatri in klinični psihologi. Koordinatorji obravnave v skupnosti poročajo tudi o tem, da se kljub razpisom delovnih mest v posameznih bolj odročnih ali ruralnih regijah psihiatri in psihoterapevti nanje ne prijavljajo, saj si večinoma želijo izvajati storitve zlasti v večjih mestnih središčih.

Omogočanje razvoja kompetenc za pridobitev naziva psihoterapevta pri drugih poklicnih skupinah, na primer psihologov, ali priznavanje različnih izobrazbenih profilov kot podlag za pridobitev naziva psihoterapevta, ostaja neurejeno. Poklic psihoterapevta torej trenutno ostaja izključno v domeni psihiatrije, kljub temu da bi bilo zlasti na področju duševnega zdravja nujno zagotoviti sodelovanje tako zdravstvene kot socialno varstvene stroke za psihosocialno rehabilitacijo in psihosocialni pristop k reševanju stisk in težav uporabnikov sistema skupnostne skrbi.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za zdravje, da vprašanji preuči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) nanju v roku 30 dni odgovori.

**Predlog sklepa je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

- - -

**Po elektronski pošti 13. 10. 2014 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanji državne svetnice mag. Darije Kuzmanič Korva glede zapiranja Enote dnevnega centra ŠENT Metlika in zagotavljanja sredstev za izvajanje načrtov obravnave v skupnosti. Predlog sklepa Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014.**

Predsednik je predlagal, da Državni svet sprejme naslednji s k l e p:

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), obravnaval vprašanji državne svetnice mag. Darije Kuzmanič Korva glede zapiranja Enote dnevnega centra ŠENT Metlika in zagotavljanja sredstev za izvajanje načrtov obravnave v skupnosti ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet podpira vprašanji mag. Darije Kuzmanič Korva in predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da vprašanji preuči in nanju odgovori.

Vprašanji mag. Darije Kuzmanič Korva se glasita:

1. Kaj namerava Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ukreniti v zvezi z napovedanim zapiranjem Enote dnevnega centra ŠENT Metlika 1. 1. 2015 in zagotavljanjem dostopa do storitev v skupnosti na omenjenem območju?
2. Zakaj se ne izvaja in kdaj se bo začelo dosledno izvajati določbe četrtega odstavka 92. člena Zakona o duševnem zdravju in v skladu z njim zagotavljati sredstva za izvajanje načrta obravnave v skupnosti iz sredstev ministrstva Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti?

## Obrazložitev:

Na posvetu Socialna varnost uporabnikov s težavami v duševnem zdravju, ki je potekal v Državnem svetu 10. oktobra 2014, je bilo opozorjeno, da naj bi se s 1. januarjem 2015 zaprla Enota dnevnega centra ŠENT Metlika, domnevno zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in zapletov z zagotavljanjem ustreznega kadra za njegovo vodenje.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v Operativnem programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 med glavnimi prioritetami na področju socialnega varstva navaja socialno aktivacijo ranljivih skupin prebivalstva. Pri tem naj bi finančna sredstva v večji meri namenili izvajanju storitev v skupnosti (stanovanjske skupine, dnevni centri, itd.). Če so namere ministrstva resnično takšne, je napoved zapiranja enote dnevnega centra ŠENT Metlika popolnoma neutemeljena in nerazumna. Dnevni center ŠENT v Metliki dnevno obišče 38 uporabnikov, število vseh prijavljenih oseb pa znaša 63. Gre za center, v katerega so vključeni uporabniki kar treh občin - Semič, Metlika in Črnomelj, za povrh še v regiji, za katero velja, da v njej ni oziroma močno primanjkuje ustreznih programov socialne vključenosti, hkrati pa so v center vključeni uporabniki, od katerih jih je precej s t.i. dvojnimi diagnozami (poleg težav v duševnem zdravju imajo tudi zgodovino prestopništva ali so odvisniki od drog). Za slednje se bo težko našlo druge ustrezne rešitve in pomoči, posledično obstaja možnost povečanja števila kriminalnih prestopkov in potreb po hospitalizacijah brez privolitve. Slednje zagotovo ni v skladu z osnovnim namenom izvajanja pomoči osebam s težavami v duševnem zdravju.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (ob izpolnjevanju pogojev) sofinancira 80 % strokovnega delavca. Strokovno delavko so v dnevnem centru v Metliki v programu zaposlili do konca meseca maja 2014, ko so dobili odgovor omenjenega ministrstva, da strokovne delavke ne bo sofinanciralo, saj nima izpolnjenih pogojev na razpisu. Strokovni delavki kandidatki sta manjkala le še dva meseca delovnih izkušenj, da bi se lahko prijavila na strokovni izpit in tako izpolnjevala pogoje.

Na širšem lokalnem območju je brezposelnih kar nekaj strokovnih delavcev, vendar brez opravljenega strokovnega izpita. Ker ni drugih primernih kandidatov, je napovedano zapiranje dnevnega centra ŠENT v Metliki. Trenutno je v dnevnem centru še vedno zaposlena ena javna delavka – mentorica, njeno zaposlitev pa sofinancirajo občina Metlika, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje ter z regresom ŠENT. Stroški najema in bivanja v prostorih v Metliki znašajo okoli 300 EUR na mesec. Denar za materialne stroške pridobivajo s pomočjo donacij.

Za nadaljnje nemoteno delo omenjene enote dnevnega centra bi se morale nemudoma zagotoviti ustrezna sredstva in poiskati rešitev glede možne kadrovske zasedbe ter s tem zagotoviti vsaj ohranitev obstoječe mreže storitev na področju Bele Krajine, če že ne njene širitve, kljub temu, da bi bila le ta njuna. Prav tako bi bila nujna tudi v vseh ostalih regijah, ki se soočajo s pomanjkanjem, težjo dostopnostjo ali celo popolnim umanjkanjem programov in storitev pomoči za osebe s težavami v duševnem zdravju.

Na posvetu je bilo opozorjeno tudi na to, da se težave pri financiranju storitev in programov pomoči v okviru obravnave v skupnosti pojavljajo tudi v zvezi z določenimi zakonskimi določbami, ki se jih v praksi ne izvršuje. V četrtem odstavku 92. člena Zakona o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08) je opredeljeno, da se sredstva za izvajanje načrta obravnave v skupnosti zagotovijo iz sredstev ministrstva, pristojnega za socialno varstvo. V praksi pa temu še zdaleč ni tako. Individualni načrti se financirajo iz finančnih virov osebe, ki privoli v obravnavo v skupnosti, vendar se uporabniki v večini soočajo z veliko finančno stisko in tega ne zmorejo. Sredstva morajo koordinatorji v skupnosti zato v veliko primerih zagotavljati s pomočjo občin, ki so sicer v določenih regijah izredno odzivne in omogočajo individualno financiranje posameznih storitev (npr. brezplačen prevoz uporabnika s težavami

v duševnem zdravju v oddaljen kraj, da se lahko udeleži posameznega programa pomoči), a pri tem pogosto opozarjajo tudi na zakonske obveze države, ki jih slednja ne izpolnjuje.

Individualni načrt obravnave v skupnosti posamezniku sam po sebi namreč predstavlja zgolj list papirja, če se mu hkrati ne zagotovi možnosti izvajanja storitev pomoči, ki jih v sodelovanju s koordinatorjem v skupnosti in multi-disciplinarnim timom določi kot svoje cilje v okviru obravnave v skupnosti. Individualni načrt lahko ostane neuresničen, kljub veliki želji in motiviranosti uporabnika, zgolj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Pričakovalo bi se, da je bila ob sprejemu zakona pripravljena tudi finančna ocena izvajanja zakona, zato za izpolnjevanje zakonskih obvez ne bi smelo biti ovir.

\* \* \*

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da vprašanji preuči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) na njiju v roku 30 dni odgovori.

**Predlog sklepa je bil sprejet (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

### **3. točka dnevnega reda:**

- **Devetnajsto redno poročilo o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2013, EPA 2099-VI**

Poročilo je objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu z dne 2. 7. 2014 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo sta obravnavali Komisija za državno ureditev (pristojna komisija) in Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (zainteresirana komisija). Poročili komisij so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 10.10. 2014.

Državni sekretar Darko Stare na Ministrstvu za pravosodje je predstavil devetnajsto redno poročilo.

Poročevalka Komisije za državno ureditev Bojana Potočan je pojasnila stališče komisije.

Poročevalec Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Peter Požun je pojasnil stališče komisije.

Besedo so imeli mag. Dušan Semolič, Bojan Kontič, dr. Zoran Božič in dr. Janvit Golob.

Na dileme iz razprave je odgovorila Vlasta Nussdorfer, Varuhinja človekovih pravic.

**Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:**

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06), sprejel naslednje

## M N E N J E

### k Devetnajstemu rednemu poročilu o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2013

Državni svet **se je seznanil** s poročilom.

Varuh človekovih pravic (v nadaljevanju: varuh) je Državni svet seznanil, da je letošnje poročilo zasnovano drugače kot prejšnja leta. Na začetku so predstavljeni statistični podatki in vsako področje delovanja varuha na splošno, temu sledijo posamezni primeri in priporočila varuha.

Državni svet pozitivno ocenjuje novo zasnovo poročila tako z oblikovnega kot vsebinskega vidika. Poročilo je v novi obliki veliko bolj pregledno in uporabniku omogoča hiter dostop do želenih informacij ter prek posebnega sistema oznak tudi hitro seznanitev s ključnimi problemskimi področji, opozorili, predlogi, pa tudi pohvalami. Iz poročila je moč hitro razbrati, ali so posamezne institucije varuhova priporočila upoštevale ali ne. Prav tako je poročilo zasnovano tako, da sledi vsem fazam v postopku obravnave pobude, ob tem pa osrednje mesto namenja človeku - pobudniku za preučitev določenega primera.

Poročilo je strukturirano v posamezna večja poglavja, kot so npr. Ustavne pravice, Diskriminacija, Omejitve osebne svobode, Pravosodje, Policijski postopki, Upravne zadeve, Okolje in prostor, Gospodarske javne službe, Stanovanjske zadeve, Socialne zadeve, Zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, Delovna razmerja itd. Pomemben pravni akt za delovanje varuha je tudi Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Opcijski protokol), ki velja od 2007. Varuh opravlja naloge državnega preventivnega mehanizma proti mučenju (t. i. DPM) in v okviru nalog redno preverja vse institucije v državi, v katerih bivajo ljudje, ki jim je bila odvzeta prostost (zapori, vzgojni domovi, psihiatrične bolnišnice ...). Poročilo DPM je sestavni del rednega poročila.

Varuh je 2013 prejel 9,6 % več pobud kot leto prej, od katerih jih je bilo utemeljenih kar 24 %, kar je tudi v primerjavi s tujino visoka in zaskrbljujoča številka, saj gre za neformalne oblike zaščite. Takšni podatki kažejo na to, da institucije, ki bi morale že prej, v formalnih postopkih, razrešiti vse težave pritožnikov, tega ne storijo ali pa pri reševanju niso učinkovite. Državni svet meni, da bi morali državni organi in nosilci javnih pooblastil, še zlasti pa nadzorstveni organi (inšpektorati, sodišča, policija ...), že sami ali v sodelovanju z drugimi organi poskrbeti za razrešitev večine primerov kršitev pravic, še preden pride tako daleč, da posamezniku preostane samo še to, da se obrne na varuha.

Prav tako je lahko povečanje števila prejetih pobud, naslovljenih na varuha, po eni strani zaskrbljujoče in kaže na veliko stopnjo neučinkovitosti obstoječih mehanizmov v državi, po drugi pa lahko pomeni, da so državljani vedno bolj ozaveščeni o svojih pravicah, da ima varuh čedalje večji ugled v javnosti, da mu ljudje zaupajo in se s tem prepričanem in v upanju na rešitev nanj tudi pogosteje obračajo s svojimi težavami. V praksi namreč pogosto že samo napoved pošiljanja pobude varuhu lahko vpliva na to, da se organi javne uprave in drugi nosilci javnih pooblastil hitreje in drugače odzovejo pri reševanju posameznih primerov. Vse navedeno je rezultat dobrega dela varuha in učinkovitosti postopkov, ki jih vodi, ter rezultatov, ki jih dosega v soočanju z drugimi institucijami in organi. S tem, ko preprečuje in opozarja na kršitve temeljnih človekovih pravic, institut varuha predstavlja dodatno sredstvo zunajsodnega varstva pravic posameznikov.

Vendarle pa Državni svet, glede na velik obseg dela, ki je jasno razviden iz poročila varuha, izraža skrb, da se instituta Varuha človekovih pravic ne bi pretirano izkoriščalo ali



obremenjevalo z neutemeljenimi pobudami ali zanemarljivimi težavami ter mu s tem jemalo časa in energije za pomoč in svetovanje v primerih, v katerih bi bila njegova pomoč bolj nujna. Zaradi obsega dela Državni svet opozarja tudi na problem obremenjenosti zaposlenih, saj v primeru delovanja varuha ne sme prihajati do zaostankov ali dolgotrajnega čakanja na obravnavo. Državljeni se na varuha obračajo ravno zato, ker od njega pričakujejo hitro in ustrezno ukrepanje. Varuh zagotavlja, da zaenkrat še obvladajo pripad zadev in projekte, ki jih vodijo.

Državni svet ugotavlja, da varuh ves čas svojega obstoja opozarja, da je nujna preiščljena pripravi zakonodaje, saj hitre spremembe in pogosto zapleteno napisana zakonodaja, razumljiva samo pravnikom, zmanjšujejo pravno varnost ljudi. Stanje v družbi ne sme biti izgovor za neurejanje odprtih vprašanj, prelaganje obveznosti države na druge čase in zmanjševanje programov, ki ljudem olajšajo življenje in jim omogočajo dostop do pravnega in socialnega varstva. Državni svet se pridružuje opozorilu varuha, saj v svojih mnenjih tudi sam mnogokrat opozarja vlado, da nenehno spreminjanje zakonodaje slabi pravno varnost državljanov. Zakonodajne rešitve morajo biti preiščljene in finančno ovrednotene. Že v fazi priprave zakonodaje in določanju pravic in dolžnosti posameznikov in organov bi bilo torej treba paziti, da so določbe oblikovane tako, da so izvedljive in da jih ni moč izigravati.

Državni svet kot pozitivno prakso izpostavlja delovanje varuha na terenu, saj varuh v lokalnih skupnostih preverja stanje in probleme. Tako se varuh ljudem približa v domačih okoljih in jim omogoči neposreden stik. V posameznih lokalnih okoljih so problemi specifični (v Mariboru npr. problematika brezposelnih delavcev nad 50 let), nekateri pa se ponavljajo povsod po Sloveniji. Poročilo vsebuje predstavitev primerov po statističnih regijah in upravnih enotah. Tako je bilo 2013 največ zadev iz osrednje slovenske regije (22,4 %), sledijo podravska regija (12,3 %) in savinjska regija (7,7 %). Druge regije so zastopane z manj primeri, pri čemer skoraj 30 % zadev ni mogoče regionalno razporediti.

Varuh je 2013 skupno obravnaval 4279 zadev (nekaj od tega gre na račun prenesenih zadev iz leta prej), letos pa 3471 zadev. Od vseh obravnavanih zadev jih je bilo 2013 zaključenih kar 87,3 %, v reševanju jih ostaja 12,7 %. Državni svet ugotavlja, da se je 2013 najbolj povečalo število obravnavanih zadev na stanovanjskem področju (za skoraj 250 %), v zvezi z delovnopravnimi zadevami, na področju socialne varnosti, v zvezi s sodnimi in policijskimi postopki, pravicami otrok in v zvezi z gospodarskimi javnimi službami. Na področju ustavnih pravic je bilo 2013 obravnavanih za skoraj 48 % manj zadev kot leto prej. Na področju diskriminacije se je število zadev 2013 povečalo za 8,1 %, predvsem se je povečalo število zadev na področju obravnave nacionalnih in etničnih manjšin, kjer pa se pretežno del zadev nanaša na slabe razmere v pravno in komunalno neurejenih romskih naseljih in njihovi okolici. Na področju pravosodja je največji porast pri postopkih pred delovnimi in socialnimi sodišči. Pri obravnavi policijskih zadev je prišlo 2013 do rahlega povečanja, pri čemer varuh ugotavlja, da je Ministrstvo za notranje zadeve med najbolj odzivnimi ministrstvi pri komunikaciji z varuhom. Število upravnih zadev se je povečalo, najbolj na področju davkov, kar je bila posledica nameravane uvedbe nepremičninskega davka. Varuh poroča, da se je za več kot 10 % povečal pripad zadev na področju socialnih pravic.

Postopki v nadzornih institucijah (inšpektorati in sodišča) bi po mnenju varuha morali teči hitro in odločitve morajo biti sprejete v razumnih rokih. Predlagajo tudi kadrovske okrepitve Inšpektorata za delo, tudi s prerazporeditvijo javnih uslužbencev, še sploh zaradi letos sprejetega Zakona o inšpekciji dela, ki uvaja nov institut strokovnega pomočnika. Državni svet podpira predloge za izboljšanje učinkovitosti dela nadzornih državnih organov, zlasti na podlagi iskanja možnosti za kadrovske krepitev v okviru obstoječih kadrovskih virov, glede na trenutno finančno situacijo v državi.

Državni svet izpostavlja problematiko dolgotrajnosti upravnih in sodnih postopkov, zaradi katerih je ljudem kršena pravica do razsojanja v razumnem roku, zato je bila Slovenija že več

kot 250-krat prepoznana kot kršiteljica te pravice pred Evropskim sodiščem za človekove pravice. V zvezi z vprašanjem brezplačnih pravnih pomoči Državni svet opozarja, da gre za velik problem, ki se kaže v pomanjkanju denarja za brezplačne pravne pomoči in v dolgotrajnih postopkih odločanj za odobritev pravice do brezplačne pravne pomoči. Posameznikom je tako onemogočen dostop do uporabe pravnih poti. V poročilu je glede brezplačne pravne pomoči s strani varuha Ministrstvu za pravosodje in Ministrstvu za notranje zadeve priporočeno, naj preučita možnost za dodatno pomoč občinam kot spodbude za vzpostavitev oziroma ohranjanje oblik pravne pomoči, ki jo nekatere občine (že) omogočajo svojim občanom. Nekatere lokalne skupnosti na tem področju že aktivno delujejo, če izpostavimo primer Mestne občine Velenje, ki iz proračunskih sredstev pokriva stroške za brezplačno pravno svetovanje za svojih 33.000 občanov. Letno se na brezplačno svetovanje prijavi 1500 ljudi, kar priča o veliki potrebi po takšnih storitvah in veliki problematiki brezplačne pravne pomoči.

Državni svet prav tako izpostavlja opozorilo varuha, da Slovenija še vedno nima urejene državne institucije za varstvo in promocijo človekovih pravic, ki bi delovala na podlagi Pariških načel v zvezi s statusom nacionalnih institucij, ki jih je potrdila generalna skupščina OZN. Prav tako bi morali urediti položaj zagovornika načela enakosti. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti namreč želi, da bi se institut zagovornika preselil pod okrilje varuha, ki bi mu nudil tudi vso logistično pomoč. Varuh pri tem opozarja, da so pristojnosti obeh institutov zelo različne in da zgolj ena oseba ne bo mogla opravljati nalog, ki se dotikajo celotnega področja enakosti.

Na področju socialnih zadev varuh kot zelo perečo kršitev izpostavlja kršitev pravice do pravnega varstva zaradi dolgotrajnih postopkov na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri reševanju pritožb zoper prvostopenjske odločbe o pravicah iz javnih sredstev (več kot 10.000 nerešenih pritožb, pritožniki čakajo na odločitev v povprečju več kot 14 mesecev), na kar je varuh opozarjal že v letnem poročilu za leto 2012, a se je stanje kljub priporočilom in opozorilom varuha 2013 še poslabšalo. Zaradi dolgotrajnega reševanja postopkov posamezniki in družine zamujajo s plačili za druge storitve, saj iz naslova uveljavljanja pravic iz javnih sredstev ne dobijo sredstev, ki bi jim olajšala preživetje. Tako nastaja krog revščine in prikrajšanosti, iz katere ne morejo izstopiti.

Varuh opozarja tudi na še vedno neustrezne zakonodajne rešitve za pridobitev pravic iz javnih sredstev in ključne težave na tem področju - usmerjanje namena določb bolj v iskanje kršiteljev kot zagotavljanje dostopa do pravic tistim, ki to resnično potrebujejo; neustrezno ugotavljanje dohodka družine, ki služi kot osnova za morebitno pridobitev denarne socialne pomoči, zlasti v zvezi s preživnino otroka, ki se všteva v prihodek družine (predlaga se neupoštevanje tistega dela preživnine, ki se namenja izključno za potrebe otroka); upoštevanje vrednosti nepremičnine v lasti otroka v prihodek družine; prezapleteni obrazci in odločbe iz naslova uveljavljanja pravic iz javnih sredstev; prenizek znesek denarne socialne pomoči za dostojno preživetje; nesprejemljivost načina poračunavanja preveč izplačanega otroškega dodatka in drugih oblik pomoči (smiselna bi bila ureditev na obroke) ter neustrezno ureditev prepovedi odtujitve in obremenitve nepremičnin upravičencev do institucionalnega varstva (zaznamba lastništva države na vseh nepremičninah je nesorazmeren poseg).

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti se na opozorila varuha odziva s pojasnilom, da gredo vsi ukrepi, strategije in spremembe zakonodaje, ki ureja pravice iz javnih sredstev, v smeri čimprejšnje ureditve stanja in odprave negativnih posledic, ki jih občutijo državljani zaradi novo uveljavljene zakonodaje. Ministrstvo je 2013 in 2014 sprejelo številne ukrepe in v reševanje pritožb vključilo vse možne kadrovske vire, tako da so do aprila 2014 uspeli zmanjšati število nerešenih pritožb z 11.000 na 6.000. Na uspešnost reševanja pritožb pa vplivajo tudi različni vmesni hitri posegi v zakonodajo, ki vsaj začasno onemogočijo nadaljevanje sistematičnega načina dela.

V zvezi s poračunavanjem preveč izplačanih socialnih prejemkov ministrstvo pojasnjuje, da so se teh težav zavedali in da je s popravkom novega sistema na področju uveljavljanja pravic iz javnih sredstev zdaj omogočena tudi ureditev obročnega odplačila na podlagi dogovora s centrom za socialno delo. Prav tako pojasnjujejo, da se zaznamb na nepremičninah otrok z namenom dostopa do pravic iz javnih sredstev ne izvaja in da so bile vse morebitne napake v tej smeri odpravljene. Glede zapletenosti obrazcev poudarjajo, da je zelo težko narediti enotno vlogo pri tako širokem obsegu različnih pravic, ki vsaka terja veliko število dokazil. Poudarjajo, da v zadnjem času ni zaznati večjih problemov pri izpolnjevanju vlog, še posebej, odkar je na centrih strankam zagotovljena pomoč informatorjev. Pri tem izrekajo pohvale centrom za socialno delo, da kljub vsem težavam v večini primerov ljudje uspejo pravočasno pridobiti pravice iz javnih sredstev in temu ustrezno tudi denarna sredstva.

Glede deleža preživnin, ki se všttevajo v prihodek družine, ministrstvo navaja, da so bili pri iskanju rešitev omejeni z odločbo Ustavnega sodišča, ki je že pred časom ugotovilo, da upoštevanje preživnine v lastni dohodek družine ni ustavno sporno, da pa naj se pri izračunu lastnega dohodka vendarle ne bi upošteval tisti del preživnine, ki je namenjen posebnim potrebam otroka. Upošteval naj se ne bi torej ravno tisti del, za katerega varuh predlaga izvzetje. Trenutno je tako na podlagi ustavne odločbe zakonska ureditev takšna, da se preživnina v lastni dohodek družine do višine minimalnega dohodka, ki bi sicer pripadal otroku, ne všteta, všttevajo pa se sredstva nad tem zneskom. Pri tem v primerih visokih preživnin del nad minimalnim dohodkom lahko še vedno precej vpliva na pridobitev pravic iz javnih sredstev, vendar ministrstvo takšne situacije opravičuje z razlago, da bi se v primeru, če družina ne bi živela ločeno, v lastni dohodek upoštevali vsi dohodki sedanjega zavezanca za plačilo preživnine in da v takšnem primeru otrok oziroma družina s tem do pravic iz javnih sredstev morebiti sploh ne bi bila upravičena.

Ministrstvo poročilo varuha ocenjuje kot nujno za izboljšanje dela ministrstva, poudarja, da se je z varuhom večkrat sestalo in poskušalo redno odgovarjati na vprašanja in dileme ter sproti iskati rešitve. Opozarja pa, da iskanje ustreznih rešitev na posameznih v poročilu izpostavljenih področjih (strokovno delo v posebnih socialnih zavodih, ureditev strokovnega delo z osebami z demenco itd.), terja medresorsko usklajevanje, v večini primerov zlasti z Ministrstvom za zdravje.

Državni svet potrjuje tezo varuha, da socialni prejemki v velikem številu primerov niso dovolj visoki, da bi omogočali dostojno preživetje prejemnikom pomoči. Z ZUJF sprejeta višina minimalnega osebnega dohodka, ki je podlaga za določanje višine večine pravic iz javnih sredstev, v primerjavi z ocenjeno višino minimalnih življenjskih stroškov, je namreč prenizka, posledice pa se kažejo v povečevanju revščine nekaterih skupin prebivalstva. Državni svet opozarja, da vezanje višine posameznih pravic in njihovega usklajevanja na pogoj 2,5 %-ne gospodarske rasti ob sedanjih gospodarskih razmerah pomeni samo še dodatno slabšanje socialne varnosti precejšnjega dela populacije (upokojenecv, brezposelnih ...).

Državni svet opozarja na še eno pereče področje, ki v poročilu varuha sicer ni omenjeno, prizadene pa čedalje večje število prejemnikov denarnih socialnih pomoči. Slednji namreč v čedalje večjem številu zaradi blokiranih osebnih bančnih računov ne morejo dostopati do sredstev denarne socialne pomoči, ki jim pripada, in tako ostajajo brez nujnih finančnih sredstev za preživetje. O tej problematiki se po mnenju Državnega sveta premalo govori in se ne išče ustreznih rešitev, čeprav se problem dotika že več kot 400 ljudi v državi.

Državni svet posebej izpostavlja slabo socialno situacijo v lokalnih okoljih, ki jo potrjujejo tudi podatki iz poročila na področju stanovanjskih zadev ter gospodarskih javnih služb. Vedno več družin in posameznikov se obrača na lokalne skupnosti za subvencije najemnin in druge enkratne pomoči. Število obravnavanih zadev na področju gospodarskih javnih služb se je 2013 povečalo za skoraj 42 %, predvsem na račun komunalnega gospodarstva in

energetike. Gre za stiske ljudi, ki ne morejo več poravnati svojih obveznosti za različne komunalne storitve in oskrbe z energijo, zaradi česar prihaja do deložacij in odklopov elektrike.

Državni svet opozarja tudi na povečan porast pobud v zvezi s stanovanjskimi zadevami, kar kaže na to, da je stanovanjsko področje eno najbolj zanemarjenih področij delovanja države, kar se je v času gospodarsko-finančne krize pokazalo še bolj izrazito. Vsa priporočila varuha iz prejšnjih let ostajajo v glavnem neizpolnjena, spremenjen je bil le način nakazovanja subvencij za najemnine lastnikov stanovanj.

Državni svet na področju stanovanj opozarja še na problematiko lastnikov denacionaliziranih stanovanj, kjer obstajajo ugotovitve Evropskega odbora za socialne pravice pri Svetu Evrope, ki zahtevajo ukrepe za odpravo kršitev pravic, vendar je bila država doslej popolnoma neodzivna za reševanje omenjene problematike.

O problematiki nasilja v družini in nad starejšimi se v javnosti intenzivneje govori zadnjih pet let, aktualni podatki o pojavnosti nasilja nad otroki in starejšimi pa še vedno kažejo na njegov porast. Državni svet Ministrstvu za delo, družino zato predlaga, da pripravi spremembe zakonodaje na področju varstva odraslih, saj centri za socialno delo ugotavljajo, da ob soočanju s primeri nasilja v družini nimajo podlag za ukrepanje, razen možnosti prijave na policijo (ni učinkovita rešitev, ker prijavitelji velikokrat zaradi strahu pred nasiljem obtožbe umaknejo), svetovanja in motiviranja starejših. Centri za socialno delo se zato za reševanje primerov nasilja nad starejšimi trenutno skušajo čim bolj intenzivno povezovati z Zvezo društev upokojencev Slovenije, ki se z nasiljem nad starejšimi intenzivno ukvarja v okviru posebnega programa pomoči Starejši za starejše, sami pa pojave nasilja skušajo zaznati zlasti prek izvajalk pomoči na domu ter posledično ukrepati v okviru danih možnosti.

Glede problematike domske oskrbe in zadnjih informacij iz medijev o ponovnem pomanjkanju mest v domovih za starejše, Državni svet opozarja, da je širjenje takšnih informacij neustrezno, saj je prostih kapacitet v domovih za starejše dovolj, težave pa so drugje - pri urejanju koncesijskih razmerij. Slednje vpliva na to, da veliko število prostih mest ostaja na voljo prek zasebnih izvajalcev storitev domske oskrbe, ki pa si je zaradi višine stroškov marsikatera starejša oseba ne more privoščiti. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pritrdilo ugotovitvam Državnega sveta, da obstajajo proste kapacitete v javnih domovih za starejše (okrog 150 postelj v okviru 60 domov), glede urejanja koncesij pa opozarjajo, da bi bilo koncesijska razmerja treba natančno urejati ob začetku gradnje novih kapacitet v okviru javno-zasebnega partnerstva, saj je kasneje to veliko težje urejati. Hkrati opozarjajo, da bi morali starejše pravočasno obveščati o posledicah sklepanja pogodb za vstop v domsko oskrbo, zlasti pri zasebnikih, kjer se predvidevajo večje finančne obremenitve.

Kot problematično Državni svet zaznava tudi izobraževanje otrok na domu. Slednje je v osnovi opredeljeno kot izključna pravica staršev in je zato z vidika zaščite otroka premalo specificirana. Centri za socialno delo se namreč soočajo s primeri, ko se omenjena pravica izrablja v škodo otrok in vpliva na njihovo socializacijo, zato Državni svet poziva k natančnejši preučitvi ustreznosti trenutne ureditve omenjene pravice.

Državni svet v zvezi s problematiko vročanja pošte brezdomcem na podlagi t. i. fiktivne prijave stalnega bivališča na centrih za socialno delo opozarja na njeno večplastnost. Kritika, da se centri za socialno delo na tem področju neustrezno odzivajo, je v tem primeru po mnenju Državnega sveta neupravičena, saj imajo slednji pri izvajanju svoje vloge pri vročanju pošte brezdomcem nemalo težav. Pošta Slovenije namreč od centrov za socialno delo zahteva, da ne samo omogočijo vročanje pošiljk, ampak da za vročanje zagotovijo ločene poštne nabiralnike za vsako od prijavljenih oseb. Nekateri centri za socialno delo imajo tudi od 300–400 takšnih fiktivnih prijav bivališča in torej nikakor ne morejo zadostiti

zahtevam Pošte Slovenije. Posebne težave se pojavljajo zlasti z vročanjem sodnih pozivov, za vročanje katerih centri za socialno delo niso pooblaščen, prav tako pa opozarjajo, da večina pri njih prijavljenih oseb k njim sploh ne prihaja, tako da tudi pošte ne dvigajo. Varuh je v odzivu pojasnil, da s svojimi predlogi niso želeli odgovornosti za nastalo situacijo prenesti na centre za socialno delo, in da skušajo s pristojnimi organi čim prej doreči najbolj ustrezno rešitev, saj se število brezdomcev povečuje, s tem pa tudi obseg težav. Državni svet ocenjuje, da je možnost prijave bivališča na centrih za socialno delo neustrezna ter podpira stališče varuha, da bi bilo treba iskati rešitve v okviru medresorskega usklajevanja, s poudarkom na spremembi Zakona o prijavi prebivališča. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je pritrdilo, da je edina ustrezna rešitev sprememba zakonodaje, saj pričakovanja Pošte Slovenije postajajo vse bolj neizvedljiva (ustanavljanje lastnih poštnih podružnic v okviru posameznih socialno-varstvenih zavodov ipd.), hkrati pa je izrazilo pohvale centrom za socialno delo, da so bili do zdaj kljub vsem zapletom pripravljeni opravljati naloge sprejemanja pošte za brezdomne osebe.

Državni svet opozarja tudi na številne projekte aktivacije posameznih ranljivih skupin prebivalstva, ki bi jih bilo nujno prevetriti, saj ne dosegajo svojih učinkov.

Državni svet je že večkrat opozoril, da se pri oblikovanju ukrepov na trgu dela in v okviru ostalih politik pozablja na določene ranljive skupine, kot je na primer skupina mladih od 30–35 let, ki sicer ne sodijo več v statistično kategorijo mladih, a se prav tako soočajo z enakimi problemi kot mladi do 30 leta (nimajo zaposlitve ali pa je slednja prekerne narave, nimajo pogojev za ustvarjanje kariere in družine). S težavami brezposelnosti in prekernosti se soočajo že več let, še iz časa, ko so bili statistično še uvrščeni med mlade, pri iskanju rešitev pa ostajajo prezrti, saj niso več upravičeni do ukrepov za dvig zaposlenosti mladih. Izhod v samozaposlitev, ki se jim pogosto ponuja kot rešitev, se pogosto zanje konča s težkimi finančnimi težavami in pomanjkanjem socialne varnosti. Državni svet zato meni, da bi bilo tudi zanje treba oblikovati posebej prilagojene rešitve (ureditev lažjega dostopa do stanovanj, kreditov, stabilnejših oblik zaposlitev ...). Državni svet pojasnila Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da smo v Sloveniji že tako izjemoma zvišali zgornjo mejo starosti, ki še omogoča status mladega človeka (v EU 24 let, v Sloveniji 29 let), in da nadaljnja širitev tega razreda in s tem omogočanje dostopa do ukrepov za zaposlovanje mladih ni mogoča, ne sprejema kot ustreznega odgovora na izpostavljeno problematiko. V vsakem primeru bi se namreč lahko oblikovalo rešitve in ukrepe, posebej prilagojene vsaki starostni skupini, v kateri se zazna izrazite težave, neodvisno od trenutnih statističnih okvirov, v katere omenjena skupina sodi, in neodvisno od politik ostalih držav članic EU, ki se zelo verjetno soočajo z drugačnimi težavami. Stremeti bi bilo torej treba k zagotavljanju stabilnih in dostojnih delovnih okolij za mlade, ki pogosto delajo na slabo plačanih delovnih mestih za določen čas brez možnosti ustvarjanja kariere in napredovanja.

Varuh v poročilu izpostavlja tudi problematiko mlajših invalidov, ki so zdaj nastanjeni v institucijah za varstvo starejših oseb, kar je popolnoma neprimerno, zato bi to področje po mnenju varuha prav tako terjalo spremembe in drugačno ureditev. Varuh je obravnaval tudi nekaj pobud v zvezi z zagotavljanjem ustreznih parkirnih prostorov za invalide ter pritožb na delo invalidskih komisij. Opozarja tudi, da so postopki ugotavljanja invalidnosti dolgi, izdane odločbe pa težko razumljive. V zvezi s pravicami delovnih invalidov ter delovanjem invalidskih podjetij varuh ugotavlja, da prejmejo veliko pritožb v zvezi s kršitvami (neplačilo za opravljeno delo, trpinčenje itd.) in da se pritožniki velikokrat počutijo kot izkoriščana delovna sila, kot zgolj sredstvo za koriščenje subvencije ali vir povečevanja dobička. Kot pozitiven premik na področju pravic invalidov varuh navaja nedavno sprejeto novelo Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (omogočena večja izbira in dostopnost do tehničnih pripomočkov, na novo urejena prilagoditev vozila, zagotovljena dolgoročno najnižja cena itd.), vendar pa opozarjajo, da vsi podzakonski akti omenjenega zakona še vedno niso sprejeti. Prav tako še vedno ni bil sprejet zakon o osebni asistenci.

Državni svet v zvezi z navedbami varuha glede kršitev pravic invalidov v invalidskih podjetjih poudarja, da bi bilo treba ocene o slabih delovnih razmerah v omenjenih podjetjih na podlagi parih pobud oblikovati z večjo kritično distanco in brez posploševanja, saj Državni svet po informacijah iz prakse večjih težav pri zaposlovanju in delu delovnih invalidov v omenjenih podjetjih ne zaznava.

Na področju zdravstva in zdravstvenega zavarovanja varuh priporoča Ministrstvu za zdravje, da naj čim prej pripravi izhodišča reforme zdravstvenega varstva in zavarovanja in organizira široko javno razpravo vseh zainteresiranih javnosti. Opozarjajo tudi na pomanjkljivo urejeno področje nadzorov v zdravstvu, v zvezi z Zakonom o pacientovih pravicah pa se varuh zavzema za natančnejšo opredelitev pravice do drugega mnenja, ki je del zdravljenja in bi temu primerno morala biti krita iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Opozarjajo tudi na neurejeno področje homeopatije, na pomanjkljivo obrazložene odločbe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in z njimi povezane predolge pritožbene roke ter na nujnost čimprejšnjega imenovanja novih zastopnikov pacientovih pravic.

Ministrstvo za zdravje se je z opozorili varuha strinjalo in v zvezi z nadzori v zdravstvu pojasnilo, da je bil narejen določen napredek na tem področju, saj je bil 2013 sprejet Pravilnik o izvajanju strokovnega nadzora s svetovanjem za posamezne poklicne skupine zdravstvenih delavcev, ki niso organizirani v poklicnih zbornicah oziroma strokovnih združenjih z javnim pooblastilom (Uradni list RS in št. 60/13). Zavedajo se, da bo treba v novem zakonu o zdravstveni dejavnosti popolnoma na novo urediti tudi finančni nadzor ZZZS. V zvezi z urejanjem področja homeopatije ministrstvo napoveduje temeljite popravke Zakona o zdravilstvu. Pristopili so tudi že k spremembam Pravilnika o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, s katerimi so želeli nekaj poklicev s področja izvajanja zdravilske dejavnosti deregulirati, vendar so na podlagi burnih odzivov v javni razpravi ugotovili, da bo k reševanju tematike treba pristopiti bolj celovito (povabiti k sodelovanju številne akterje na tem področju in preučiti možnosti vključitve integrativne medicine itd.). Ponovno načrtujejo začetek aktivnosti za ustanovitev zdravilske zbornice, kot je bilo predvideno že v prvotnem zakonu, za celovito ureditev področja pa bi bili nujni tako popravki zakona, prej omenjenega pravilnika kot tudi Zakona o zdravniški službi, ki trenutno prepoveduje hkratno opravljanje zdravilske dejavnosti in dejavnosti klasične medicine.

Državni svet na področju zdravstva ponovno opozarja na nujnost celovite ureditve izvajanja posebnih varovalnih ukrepov tudi v okviru nepsihotrične zdravstvene oskrbe, torej zunaj psihiatričnih bolnišnic in varovanih oddelkov v socialnovarstvenih zavodih. Področje naj bi se uredilo z novelo Zakona o pacientovih pravicah, ki je bila v javni razpravi do 15. 3. 2013, a kasneje ni bila vložena v zakonodajno proceduro. V koalicijski pogodbi nove vlade pa ni moč zaznati prioritete obravnave omenjenega zakona. Na posledice nesprejetja omenjenega zakona opozarjajo zlasti zastopniki pacientovih pravic, ki sicer s svojim delom veliko pripomorejo k reševanju primerov kršitve pravic iz naslova zdravstvenega varstva. Državni svet zato poziva k čimprejšnjemu sprejetju omenjenega zakona. Glede pretirano birokratiziranih in prezapletenih odločb ZZZS pa Državni svet ocenjuje, da njihov namen ni pomoč posamezniku, ampak bolj izvajanje pritiska nanj, da odstopi od svojih zahtev.

Ministrstvo za zdravje je potrdilo ustreznost poziva Državnega sveta k čimprejšnjemu sprejemu novele Zakona o pacientovih pravicah, saj bi bilo zakon, ki je bil sprejet 2008, poleg ureditve izvajanja posebnih varovalnih ukrepov treba temeljito dopolniti na več mestih, tudi v delu, ki se nanaša na razvrstitve obravnave pacientov glede na stopnjo nujnosti, torej napotitev na zdravljenje.

Državni svet z nezadovoljstvom ugotavlja, da se število pritožb in zahtevkov na področju zdravstva vztrajno viša, kar je moč pripisati dejstvu, da so finančna sredstva za izvajanje

zdravstvenih storitev omejena, kar posledično vpliva tudi na njihovo dostopnost. Državni svet opozarja tudi na pojavljanje prvih zapletov pri uveljavljanju določb Direktive o uveljavljanju pravic o čezmejnem zdravstvenem varstvu, na kar prav tako opozarjajo zastopniki pacientovih pravic. ZZZS namreč pri odločanju o teh pravicah uporablja precej ostre kriterije, posledično je zato veliko zavrnitev zahtevkov in veliko nezadovoljstva uporabnikov.

Varuh poroča, da na področju delovnih razmerij večina njegovih priporočil ni bila sprejeta, kljub temu, da se je število pobud v primerjavi s preteklim letom povečalo. Veliko pobud je anonimnih, ker se prijavitelji bojijo za svoja delovna mesta. Največ kršitev je povezanih z neplačilom za opravljeno delo, tako v neto kot bruto zneskih, zato varuh zahteva od Vlade takojšen sprejem ukrepov, ki bodo zagotovili pregleden, učinkovit in hiter sistem nadzora nad plačevanjem plač, tako v neto zneskih plače kot vseh odtegljajev. Državni svet ugotavlja, da na področju zagotavljanja in upoštevanja pravic delavcev ni prišlo do izboljšanja, še vedno se dogaja, da delodajalci nekaznovano ne izplačujejo osebnih dohodkov ali ne odvajajo prispevkov za delavce. Opozorjeno je bilo tudi, da spremenjena insolventna zakonodaja ne daje ustreznih rezultatov, predvsem v delu, ko bi morale banke opraviti konverzijo svojih dolgov v deleže v podjetjih, kar bi omogočalo ohranitev zdravih jeder podjetij in ohranitev proizvodnje in delovnih mest. Državni svet v zvezi z neplačevanjem prispevkov meni, da je pri množici nadzorstvenih organov vedno znova težko razumeti, da do tovrstnih kršitev še vedno prihaja in da kršilci še vedno ostajajo nekaznovani. Državni svet pri tem opozarja na pomanjkanje ustreznega pravnega varstva zaposlenih, saj Kazenski zakonik sicer resda predvideva sankcije tovrstnega ravnanja, vendar pred tem zahteva izpolnitev pogoja dokazljivega naklepa, kar v praksi pomeni, da nihče od delodajalcev zaradi neplačila prispevkov ni kaznovan. Za doseganje učinkov v praksi bi se torej morale ustrezno spremeniti pravne podlage.

Varuh še posebej opozarja na ureditev izplačila nadomestila plače zaradičasne zadržanosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe ter poziva k sprejetju avtentične razlage 137. člena ZDR-1, ki v desetem odstavku določa, da če delodajalec delavcem ne izplača plač in nadomestil plač v zakonsko določenem oziroma pogodbeno dogovorjenem roku, ZZZS v breme zdravstvenega zavarovanja izplača neposredno delavcu (na njegovo zahtevo) zapadlo neizplačano nadomestilo plače. Omenjeni člen si namreč ZZZS in Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti razlagata drugače kot varuh, saj pravita, da je takšen zahtevek možen le v izjemnem primeru, ko delodajalec zaradi likvidnostnih ali drugih težav ne izplača plač in nadomestil vsem delavcem in ne samo posameznemu delavcu. Varuh pa trdi, da je treba izhajati iz namena tega člena, ki pomeni zakonsko zaščito pravice do nadomestila, za katero je delavec zavarovan, in da je ZZZS nadomestilo, v primeru neplačila s strani delodajalca in ne glede na razloge ali okoliščine neizplačila, dolžan izplačati.

Državni svet v zvezi s 137. členom ZDR-1 ugotavlja, da slednji ZZZS nalaga kritje dodatnega rizika, ki ga ZZZS nima zavarovanega na podlagi nobenega pravnega temelja. Gre torej za politično odločitev, s katero se je obveznost regulatorja socialne politike (države) za zagotavljanje pravic iz naslova socialnih zavarovanj prenesla na javni zavod, ki izvaja dejavnost obveznega zdravstvenega zavarovanja. Državni svet meni, da ni sprejemljivo, da bi zavod omenjeni riziko pokrival iz sredstev zavarovancev, četudi bi v skladu z omenjenim členom ostal nosilec neke vrste subsidiarne odgovornosti, ampak bi se za to morale zagotoviti sredstva iz državnega proračuna. Ministrstvo za zdravje je pri tem podalo dodatno pojasnilo, da so vse pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) določene zelo strogo in da navedena obveza od tega odstopa, saj je njen namen popolnoma drugačen od ostalih pravic, ki se krijejo iz OZZ.

Državni svet poziva varuha, da nadaljuje napovedane aktivnosti na področju ugotavljanja (ne)ustavnosti ureditve nove pokojninske zakonodaje v delu, ki se nanaša na pogoje za pridobitev pravic do starostne pokojnine za tiste zavarovance, ki so bili prostovoljno vključeni

v obvezno zavarovanje. Na neustavnost posega v »pravice v nastajanju« za zavarovance, ki so bili prostovoljno vključeni v obvezno zavarovanje, sta sicer opozorila že Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Sindikat delavcev trgovine Slovenije, ki sta na Ustavno sodišče Republike Slovenije vložila zahtevo za oceno ustavnosti četrtega in petega odstavka 27. člena ZPIZ-2.

Varuh v zvezi s problematiko brezposelnosti ugotavlja kršitve pravice do osebnega dostojanstva, varnosti, svobode dela, socialne varnosti in kršitve 60. člena ustave, po katerem država ustvarja možnosti za zaposlovanje in delo. Varuh opozarja, da primanjkuje javnih del in da poravnavanje finančnih obveznosti države do brezposelnih ni ustrezno urejeno, saj se izvaja z velikim časovnim zamikom. Sprašujejo se tudi o primernosti ukrepov aktivne politike zaposlovanja, ali so bile narejene kakšne analize njihovih učinkov, pa tudi o učinkovitosti Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ), pri čemer predlagajo sprejetje organizacijskih, kadrovskih in drugih ukrepov, ki bodo pripomogli k večji odzivnosti služb na potrebe brezposelnih. Slednji pogosto niso ustrezno informirani ali pa so primorani odgovore na svoja vprašanja iskati na več različnih mestih, pogosto tudi neuspešno.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v zvezi z javnimi deli pojasnjuje, da predstavljajo zgolj del ukrepov aktivne politike zaposlovanja (APZ), da razpisi javnih del potekajo tekoče, da pa se nanje ljudje ne prijavljajo v takšni meri, kot bi se pričakovalo. Dodatno pojasnjujejo, da so javna dela namenjena predvsem dolgotrajno brezposelnim osebam in da omogočajo zasedbo nesistemiziranih delovnih mest, za katere ni treba izpolnjevati vseh zahtev za zasedbo delovnega mesta, kar je njihova prednost. V zvezi s predlogi po reorganizaciji ZRSZ ministrstvo meni, da je kakovost dela po posameznih območnih enotah zavoda različna, da pa ocenjujejo, da pa se v zadnjem času pretok informacij do iskalcev zaposlitve izboljšuje. Ministrstvo napoveduje še nekaj dodatnih ukrepov za zmanjšanje števila brezposelnih, vendar pri tem opozarjajo, da niso institucija v državi, ki lahko pripomore k izboljšanju stanja na trga dela.

Državni svet je že večkrat opozoril, da bi bilo treba stremeti k zagotavljanju stabilnih in dostojnih delovnih okolij za mlade, ki pogosto delajo na slabo plačanih delovnih mestih za določen čas brez možnosti ustvarjanja kariere in napredovanja. Nujno bi bilo vzpostaviti ukrepe za olajšanje prehoda iz izobraževanja v zaposlitev, pri čemer se Državni svet zaveda, da veliko oviro zaposlovanju predstavlja neskladje med izobrazbeno strukturo (zlasti mladih, terciarno izobraženih in brez izkušenj) in potrebami na trgu dela oziroma pričakovani delodajalcev. Prav tako je jasno, da je nastanek novih delovnih mest v gospodarstvu v veliki meri odvisen od številnih zunanjih dejavnikov in predpogojev, ki še vedno ostajajo neizpolnjeni (spodbudna gospodarska rast in ustrezno poslovno in podporno okolje), prav tako pa tudi od intenzivnejšega vlaganja v tehnološki razvoj in s tem razvoj posameznih gospodarskih panog, ki bi lahko ponudile nova, dobro plačana in perspektivna delovna mesta, kar bi posledično spodbudilo mlade, da bi se v večji meri odločali za tehnične oziroma naravoslovne poklice.

V zvezi z zagotavljanjem pravice do dela Državni svet izpostavlja predlog, ki ga je oblikovala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide na 6. seji 29. 5. 2013, ob obravnavi Predloga zakona o štipendiranju (ZŠtip-2) - druga obravnava, in sicer, da pristojni državni organi v povezavi s štipendijsko politiko, politikami trga dela in zaposlovanja ter politikami izobraževanja preučijo vprašanje soodgovornosti izobraževalnih inštitucij za zaposlovanje svojih diplomantov in možnih ukrepov. S tem je želela opozoriti na dejstvo, da povezava med navedenimi politikami predstavlja ključni element družbenega razvoja, zato so nujni razmisleki o dejanskih potrebah po določenih poklicnih profilih s strani gospodarstva ter temu prilagojenem številu razpisnih mest po posameznih izobraževalnih programih. Relacije med omenjenimi politikami niso samo ekonomskega značaja, v določeni meri pa terjajo soodgovornost njihovih izvajalcev za končni uspeh, zato bi morale biti tesno povezane in medsebojno usklajene. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je



pojasnilo, da že pripravljajo poseben program (»Iz faksa takoj praksa«), ki naj bi bil objavljen že konec letošnjega septembra in s katerim želijo zagotoviti možnost dela in lažji prehod na trg dela osebam s terciarno izobrazbo.

Državni svet opozarja na težave z izvajanjem posebnih programov usposabljanja in izobraževanja v okviru ukrepov APZ, saj se slednji ne morejo uspešno izvesti oziroma ne dajejo ustreznih rezultatov, ker ob napotitvi brezposelnih oseb v tovrstne programe ni hkrati poskrbljeno tudi za pokritje stroškov prevoza udeležencev programa, ki so velikokrat na programe, ki se izvajajo v večjih mestih, napoteni iz precej oddaljenih krajev (primer: oseba iz Haloz je napotena na program v okviru APZ na Ptuj). Državni svet zato poziva k ureditvi tega področja, hkrati pa opozarja, da ponudba in izvajanje programov APZ samo po sebi ne zadošča, če na koncu ni poskrbljeno tudi za ustrezne izhode iz programa, torej za dejanske zaposlitve.

Državni svet meni, da se velikokrat sprejemajo prehitre odločitve o uveljavitvi ali odpravi določenih ukrepov na področju zaposlovanja oziroma trga dela, kot na primer v zvezi s programom subvencije za samozaposlitve, katerega izvajanje se bo zaključilo zgolj zaradi nekaj ekscesnih primerov, ki bi jih lahko preprečili z boljšim nadzorom. Zaradi tega bodo od zdaj naprej otežene samozaposlitve tistim z resnično dobrimi podjetniškimi idejami, kar naj bi bil tudi osnovni namen omenjenega subvencioniranja, ne pa zgolj začasno izboljšanje statističnih kazalnikov brezposelnosti ter uvajanje novih oblik prekernega dela, navkljub izpolnjevanju pogojev za redno delovno razmerje.

Državni svet opozarja tudi na pojav sovražnega govora v političnih nastopih in soočenjih pred volitvami, ko prihaja do nekaznovanega blatenja posameznikov, ki se ne morejo braniti. Varuh pri tem pojasnjuje, da daje velik pomen etiki javne besede in se odziva na primere sovražnega govora. Zavedati pa se je treba, da je svoboda govora ena izmed temeljnih človekovih pravic in da je v primeru politične razprave meja dopustnega postavljena višje. Varuh deluje na področju opozoril in apelira za višjo raven politične kulture in govora v sferi politike, vendar pa se v primeru kršitev te dokazujejo na sodišču. Glede etike javne besede ter sovražnega govora pa varuh v poročilu navaja dve priporočili. Varuh priporoča, da naj se vsi, ki sodelujejo v javnih razpravah, še posebej politiki, v svojih izjavah in besedilih izogibajo spodbujanju sovraštva ali nestrpnosti na podlagi katere koli osebne okoliščine, ob morebitnih takšnih primerih pa naj se nanje nemudoma odzovejo in jih obsodijo. Varuh prav tako pričakuje od vlade, da bo preučila možnost za uvedbo civilne kazni zaradi neupravičenih posegov v čast in dobro ime ter zasebnost z javnimi objavami.

Državni svet ugotavlja, da je varuh z odzivom javnih organov in nosilcev javnih pooblastil na njegove pobude, vprašanja in predloge, na splošno zadovoljen, da pa bi si želeli še več kooperativnosti posameznih organov, zlasti nekaterih občin, ki so včasih premalo odzivne. Prav tako pravijo, da ne morejo biti zadovoljni z izvrševanjem priporočil, ki jih ob vsakokratni obravnavi poročila sprejme Državni zbor, saj se jih večina v praksi ne izvede.

Državni svet ugotavlja, da se mnoga priporočila varuha ponavljajo vsako leto, in pri tem meni, da je razloge za ponavljanje enih in istih kršitev človekovih pravic moč iskati tudi v tem, da se odgovorne institucije v državi pri reševanju izpostavljenih primerov premalo povezujejo med seboj ter da se ne išče celovitih rešitev. Nenehno se ukvarjajo z odpravljanjem posledic, ne da bi odpravili vzroke zanje. Državni svet zato poziva državne institucije k večjemu angažiranju pri izpolnjevanju varuhovih priporočil in k večji odzivnosti na vprašanja in pripombe, ki jih prejmejo s strani varuha. Državni svet za boljšo učinkovitost izvajanja danih opozoril in priporočil predlaga, da naj se izmed množice problematik izbere nekaj (na primer deset) najbolj perečih, nato pa naj se v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi in ostalimi organi javne uprave ter nosilci javnih pooblastil oblikujejo projektne delovne skupine, ki naj te problematike natančno preučijo, ocenijo, ali so problemi rešljivi ali ne, in če so, oblikujejo ustrezne izvedbene ukrepe.

Državni svet posebej poudarja dolžnost upravnih in drugih državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, da ustrezno in bolj intenzivno kot do zdaj informirajo državljane o njihovih pravicah in dolžnostih, na kar je pred kratkim opozorila tudi ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Tudi varuh je pritrdil razmišljanju Državnega sveta, da bi v skladu s temeljnim načelom varstva pravic strank in javnih koristi in v skladu z Zakonom o upravnem postopku (ZUP) vsak javni organ moral skrbeti, da nevednost in neukost strank in drugih udeležencev nista v škodo pravic, ki jim gredo po zakonu (četrti odstavek 7. člena ZUP), ter stranko opozoriti, če glede na izkazano dejansko stanje sodi, da ima podlago za uveljavitev še kakšne pravice (drugi odstavek 7. člena ZUP). Ob upoštevanju navedenih določb bi zelo verjetno lahko preprečili nastanek večine aktualnih primerov težav z uveljavljanjem pravice do vdovske pokojnine, z opravljanjem dela samostojnega podjetnika v pokoju, z izklopi električne energije (prenizka stopnja obveščenosti tako elektrogospodarstva kot državnih institucij o pravici do izklopa električne energije) itd. Državni svet ob tem poziva varuha, da v prihodnje skuša še bolj intenzivno informirati javnost o pravnih podlagah in možnih rešitvah za pogoste stiske državljanov, ki jih zaznava pri svojem delu.

\* \* \*

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

**Predlog mnenja je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

#### **4. točka dnevnega reda:**

- **Letno poročilo o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013, EPA 29-VII**

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu z dne 28. 8. 2014 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Poročilo komisije so prejeli po elektronski pošti s sklicem. Predlog mnenja Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014.

Vršilec dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za regionalni razvoj Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo Marko Drofenik je predstavil letno poročilo.

Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Alojz Glavač je pojasnil stališče komisije.

Besedo sta imela Drago Ščernjavič in Alojz Glavač.

**Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:**

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

## M N E N J E

### **k Letnemu poročilu o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013**

Državni svet **se je seznanil** z Letnim poročilom o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013 (v nadaljevanju: letno poročilo), ki ga je Državnemu zboru predložila Vlada na podlagi 13. člena Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015.

Letno poročilo je, tako kot vsa predhodna letna poročila, pripravilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo skupaj z Regionalno razvojno agencijo Mura, d. o. o., (v nadaljevanju: RRA Mura), ki sodeluje pri izvajanju instrumentov v skladu z Zakonom o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (v nadaljevanju: zakon). Državni svet se je seznanil s statističnim prikazom sedanjega stanja v Pomurski regiji ter izvajanjem ukrepov razvojne podpore na območju občin Pomurske statistične regije in UE Ormož.

Podatki kažejo izboljšanje nekaterih kazalcev, pri čemer je bilo na seji Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj pojasnjeno, da so morda kazalci boljši tudi na račun zakona, vendar tega ni moč trditi na podlagi trenutnih podatkov, saj bo končna analiza pripravljena po koncu obdobja izvajanja zakona. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo na podlagi vmesnega vrednotenja Programa spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije 2010–2015 (v nadaljevanju: program) ugotavlja, da ta spodbuja stroškovno učinkovitost posameznih podjetij, ki zato hitreje postanejo konkurenčnejša na globalnih trgih. Vmesna evalvacija je tudi pokazala, da so bili nekateri instrumenti (npr. socialno podjetništvo, spodbujanje razvoja človeških virov) izvedeni v manjšem obsegu, kot se je predvidevalo. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da je višina zagotovljenih sredstev za izvajanje programa prenizka za korenite in strukturne spremembe v regiji.

Državni svet meni, da je zakon, ki je bil ob sprejemanju deležen soglasne politične podpore, v osnovi dober in ga Pomurska regija potrebuje.

Z vsakoletnimi rebalansi proračuna Republike Slovenije se sredstva za izvajanje zakona zmanjšujejo, država pa manjkajoča sredstva nadomešča iz drugih sistemskih virov (npr. 8. javni razpis iz Evropskega sklada za regionalni razvoj), ki pa nimajo podlage v 4. členu zakona. Če zakon kot finančni vir za njegovo izvajanje predvideva sredstva državnega proračuna, se po mnenju Državnega sveta v njihovo višino ne bi smelo posegati z rebalansom državnega proračuna.

Za celotno obdobje izvajanja programa je z zakonom predvidenih 33 mio evrov dodatnih proračunskih sredstev, pri čemer Državni svet ugotavlja, da po dveh tretjinah časa izvajanja zakona realizacija koriščenja sredstev ni niti na polovici (14.7 mio evrov v štirih letih). Državni svet se strinja, da se rok izvajanja dodatnih ukrepov za spodbujanje razvoja Pomurske regije podaljša, če načrtovanih investicij ne bo možno pravočasno končati. Če pa ni več politične volje, naj se to jasno pove in zaključi z izvajanjem zakona.

Državni svet se pridružuje stališču direktorja RRA Mure, da prepočasno izvajanje razvojnih ukrepov ni posledica neustreznega dela na lokalni ali regionalni ravni, prav tako to ni le posledica pomanjkanja sredstev, ampak je treba iskati vzroke tudi v nepravočasno objavljenih, naknadno spremenjenih ali ponovljenih javnih razpisih ter v preveč komplicirani in birokratski sistemski ureditvi področja izvajanja tovrstnih razvojnih ukrepov v državi (npr. dolgotrajni postopki umeščanja objektov v prostor, dolgotrajno pridobivanje dovoljenj). Res je tudi, da je v posameznih primerih dolgotrajnost postopkov tudi posledica večletnih usklajevanj na regionalni ravni med občinami (npr. projekt vodooskrbe Pomurja). Državni svet opozarja, da so razpisni roki glede na zapletenost postopkov javnih razpisov prekratki in

zato se potencialni prijavitelji, če že vnaprej ne poznajo vsebine javnih razpisov, kar pa je lahko že povezano s korupcijo, sploh ne prijavljajo, ker v tako kratkem času ni možno pripraviti razpisne dokumentacije in posledično pravočasno oddati vloge.

Državni svet izpostavlja tudi opozorila lokalnega in regionalnega okolja, da investitorji na podlagi sklepa o pridobitvi pravice do sofinanciranja projekta ne morejo pridobiti kredita. Banke zahtevajo podpisano pogodbo med upravičencem in naročnikom, ki pa je upravičenci ne prejmejo pravočasno v podpis, predvsem zaradi predolgega preverjanja prispelih prijav in spremenjenih pravil javnega razpisa. Z velikimi zakasnitvami pri izvajanju projektov ali celo odstopi od projektov se ne soočajo le v Pomurski regiji, ampak gre za vsesplošen slovenski problem, s katerim se soočajo potencialni investitorji.

Državni svet tudi izpostavlja, da regionalna politika izgublja na pomenu, kar se je najprej pokazalo v izgubi ministra, odgovornega za regionalni razvoj, kasneje še v zmanjševanju proračunskih sredstev. Državni svet ponovno poudarja potrebo po vzpostavitvi drugega nivoja lokalne samouprave oziroma organiziranosti Slovenije na nivoju pokrajin, ki bi z zadostnim finančnim, kadrovskim in razvojnim potencialom prevzele skrb za skladen regionalni razvoj.

Državni svet poudarja pričakovanje RRA Mura, da se bo v zadnjem letu izvajanja zakona bolj upoštevala vloga regije oziroma regijskih institucij ter da se bodo odpravile dosedanje težave.

V povezavi z ugotovitvijo poročila, da bo precej zaposlenih, ki danes še delajo v tekstilni industriji, sčasoma verjetno postalo brezposelnih, in to v starosti, ko bo za izobraževanje za druge poklice prepozno, Državni svet meni, da delavci, za katere se že danes ve, da bodo v bližnji prihodnosti ostali brez dela, nujno potrebujejo strokovno pomoč pristojnih institucij pri usposabljanju za nove zaposlitvene priložnosti, saj bi se v tem času lažje posvetili vprašanju svoje prihodnosti, ker ne bi bili pod pritiskom statusa brezposelne osebe.

V Državnem svetu je bilo izraženo tudi stališče, da je ukrep »Davčne olajšave za začetne investicije« primeren ukrep za razvojno odmaknjene regije in bi ga kazalo izvajati tudi v drugih razvojno šibkejših regijah.

Ključno merilo pri izbiri projektov in pri končni evalvaciji izvajanja razvojnih ukrepov mora biti korelacija med obsegom vloženih sredstev in številom ustvarjenih novih delovnih mest. Državni svet ugotavlja, da je bilo z javnimi razpisi iz naslova zakona ustvarjenih prek 350 delovnih mest in 353 delovnih mest s strani tujih investitorjev, ki so v regijo prišli s pomočjo zakona, vendar sredstev iz naslova zakona niso prejeli. Po oceni direktorja RRA Mura je zakon direktno ali posredno ustvaril v Pomurju manj kot 1000 delovnih mest, medtem ko je v preteklosti izgubilo več 1000 delovnih mest.

V zvezi z instrumentom »Socialno podjetništvo« Državni svet ugotavlja, da je število prijavljenih projektov malo, ki pa so izjemno kakovostni in služijo kot zgled drugim regijam. Po mnenju Državnega sveta je nesprejemljivo, da je bil zaradi zmanjšanja proračunskih sredstev javni razpis za spodbujanje socialnega podjetništva preklican.

Državni svetnik Uroš Brežan, ki v Državnem svetu zastopa interese občin s Posočja, kjer je bil izveden prvi slovenski razvojni program (Program spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013) kot odgovor na potres 1998 in 2004 v Posočju, ugotavlja, da so izvedeni ukrepi olajšali nekatere razvojne probleme, niso pa jih v celoti rešili, pri čemer je Posočje za razliko od Pomurja še brez ustrezne cestne povezave z ostalim delom Slovenije. Glede na to, da so v Posočju uspešno izvajali instrument »Spodbujanje razvoja človeških virov«, bi bilo z vidika prenosa dobrih praks smiselno, da se RRA Mura poveže s Posoškim razvojnim centrom.

Državnega svetnika Draga Ščernjaviča, ki v Državnem svetu zastopa interese delojemalcev, zanima, na kakšen način se RRA Mura, ki sodeluje pri izvajanju instrumentov iz zakona, financira in kako gospodari z javnim denarjem.

Državni svet v zvezi s slabim koriščenjem razpoložljivih evropskih sredstev (npr. izkoriščenost kohezijskih sredstev je 44 %) ocenjuje, da je to tudi posledica tega, da upravičenci (npr. občine), ki imajo težave s pripravo projektov v skladu z načrtovano dinamiko, ne odstopijo od odločb v korist upravičencev s pripravljenimi projekti (t. i. »ready to go« projekti), čeprav se zavedajo, da odobrenih projektov ne bodo pravočasno dokončali.

Državni svet poudarja, da mora biti naš cilj, da izkoristimo vsa evropska sredstva, do katerih je Slovenija upravičena. Po mnenju Državnega sveta bi država s trajno izgubo sredstev evropske kohezijske politike izgubila bistveno več, kot če bi morala prevzeti del finančnih obveznosti na račun več uspešno izvedenih projektov.

V povezavi z 8. javnim pozivom za predložitev vlog za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi« razvojne prioritete »Razvoj regij« OP krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013 za obdobje 2013–2015, Državni svet opozarja, da bi morale biti občine, ki še niso izkoristile kvote dodeljenih regionalnih razvojnih sredstev, prednostno obravnavane. V zvezi s tem opozorilom je bil Državni svet seznanjen, da so se na 8. javni razpis prijavljali le t. i. »ready to go« projekti in da se niso upoštevale kvote, ki so bile v polni višini razpisane s 7. javnim pozivom. 8. javni poziv je bil izveden na podlagi odločitve Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Službe Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, ker so sredstva iz 7. javnega razpisa ostala neporabljena zaradi odstopov nekaterih upravičencev od pogodbe, nerealiziranih projektov ali racionalnejše izvedbe projektov.

\* \* \*

Ob obravnavi Letnega poročila o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 v letu 2013 je Državni svet, na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), sprejel naslednja s k l e pa:

1. Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, da posreduje pojasnilo o ugotovitvah preiskave glede delovanja Projektne pisarne Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji v zvezi z izvajanjem Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015, ko jo je vodil državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Andrej Horvat.

***Obrazložitev:***

V zvezi z izvajanjem javnih razpisov ter javnih naročil v okviru izvajanja Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 je 2011 potekala medijsko odmevna preiskava tudi zoper vodjo Projektne pisarne Vlade Republike Slovenije v Pomurski regiji, vendar rezultati te preiskave javnosti niso bili predstavljeni. Ker letna poročila o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 ne vsebujejo informacij glede morebitnega neustreznega delovanja navedene začasne pisarne, ki je prenehala delovati 31. 12. 2012, Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, da posreduje vse relevantne podatke in informacijo glede končnih ugotovitev preiskave in kako je to vplivalo na izvajanje ukrepov razvojne podpore Pomurski regiji.

Tak sklep je sprejela že Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na 33. seji in ga posredovala na Vlado 24. 9. 2014 ter jo zaprosila, da poda pojasnila

do seje Državnega sveta, ki je predvidena 15. 10. 2014. Ker odgovora nismo prejeli, Državni svet predlaga, da Vlada poda pisno pojasnilo naknadno.

2. Državni svet poziva Vlado Republike Slovenije, da Komisijo Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj seznaní s poročilom o uresničevanju Sklepa o dodatnih začasnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo območje občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje in o izvajanju Programa spodbujanja konkurenčnosti in ukrepov razvojne podpore območju občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje, sprejetih na 19. redni seji Vlade 25. 7. 2013.

*Obrazložitev:*

Državni svet podpira predlog državnega svetnika Matjaža Švagana, ki v Državnem svetu zastopa interese občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, da Vlada tudi Komisijo Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj seznaní z letnim poročilom o uresničevanju Sklepa o dodatnih začasnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo območje občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje ter o izvajanju Programa spodbujanja konkurenčnosti in ukrepov razvojne podpore na tem **območju v obdobju 2013–2018, ki ima pravno podlago v Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Ko bo Vlada posredovala poročilo, ga bo Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj obravnavala.**

\* \* \*

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

**Predlog mnenja je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

**5. točka dnevnega reda:**

- **Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013, EPA 2096-VI**

Poročilo je objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu z dne 1. 7. 2014 in so ga državna svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Poročilo komisije so prejeli po elektronski pošti s sklicem. Predlog mnenja Državnega sveta so prejeli po elektronski pošti 10. 10. 2014.

Vodja sektorja skupnih dejavnosti na Agenciji za energijo Tomaž Lah je predstavil poročilo.

Državni sekretar na Ministrstvu za infrastrukturo mag. Klemen Grebenšek je imel besedo.

Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Alojz Glavač je pojasnil stališče komisije.

Besedo je imel Drago Ščernjavič.

Na dileme iz razprave je odgovoril Tomaž Lah, vodja sektorja skupnih dejavnosti na Agenciji za energijo.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

## M N E N J E

### k Poročilu o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2013

Državni svet **se je seznanil** s Poročilom o stanju na področju energetike v Sloveniji 2013, ki ga je Državnemu zboru predložila Agencija za energijo.

Agencija za energijo, ki je v preteklih letih enkrat letno poročala o svojem delu Vladi, v skladu z novim Energetskim zakonom poroča tudi Državnemu zboru, in sicer o stanju na področju energetike v Sloveniji oziroma o razmerah na trgih z električno energijo in zemeljskim plinom ter o področju oskrbe s toploto. Poročilo zajema tudi vsebine, ki so potrebne za poročanje Evropski komisiji o morebitnem prevladujočem položaju na trgu z električno energijo, okoriščanju in zatiranju konkurence. Medtem ko je Agencija za energijo do uveljavitve novega Energetskega zakona nadzirala regulirane dejavnosti v energetiki, je pridobila veliko novih nalog in njena nova odgovornost zajema tudi nadzor tržnih dejavnosti na teh trgih. Slovenija ima v primerjavi z drugimi državami zelo odprt energetski trg. Medtem ko je na področju električne energije že zagotovljena velika konkurenčnost trga, se na področju zemeljskega plina z večanjem števila uvoznikov konkurenčnost tudi povečuje. Ugotovitev pripravljavca poročila je, da je bilo z vidika razvoja energetskih trgov in stopnje njihove konkurenčnosti ter varnosti in kakovosti oskrbe za Slovenijo leto 2013 dobro leto.

Državni svet ugotavlja, da so bile cene električne energije 2013 za odjemalce na organiziranih trgih (borzah) ugodne, vendar so se povečali prispevki za podpore za okolju prijazno proizvodnjo električne energije kar za 300 odstotkov. Zaradi tega so se 2013 dvignile končne cene električne energije. Struktura cene električne energije za gospodinjstvega odjemalca kaže, da je kar 60 odstotkov cene električne energije fiksnih in predstavlja dodatke in prispevke, ki jih določi Vlada (npr. prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soprodukciji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, dodatek k omrežnini, trošarina) in odjemalec električne energije na njihovo višino ne more vplivati, medtem ko lahko na višino 40-odstotnega deleža končne cene električne energije vpliva z večjo oziroma manjšo porabo ali zamenjavo dobavitelja. Državni svet izpostavlja in se pridružuje opozorilu Agencije za energijo, da je v končnem znesku za plačilo dobavljene električne energije fiksnih postavk, ki jih določi Vlada, preveč. Zaradi tega je trženje oziroma menjava dobavitelja električne energije relativno nezanimiva, predvsem pa je po mnenju Državnega sveta nesprejemljivo, da večji delež končne cene dobavljene električne energije določi Vlada s podzakonskim aktom. Državni svet v skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) predlaga, da Vlada in ministrstvo, pristojno za energetiko, predstavita in pojasnita vsebino končnega zneska za plačilo dobavljene električne energije za odjemalce in na podlagi katerih predpisov so določene posamezne postavke.

V povezavi z letošnjim žledolomom, ki je prizadel velik del Slovenije in pokazal ranljivost slovenskega prenosnega elektroenergetskega omrežja, Državni svet opozarja na nujnost obnove in gradnjo novih daljnovodov (npr. 400 kV daljnovod Cirkovce - Pince proti Madžarski), ki so pomembne investicije tudi z vidika gospodarske rasti v Sloveniji. Državni svet se sicer zaveda dolgotrajnosti postopkov umeščanja energetske infrastrukture v prostor, vendar je treba storiti vse, da se postopki pospešijo.

Državni svet se pridružuje apelu Agencije za energijo, da se dobički distribucijskih podjetij namenijo za sanacijo žledoloma in nujne investicije in da ga država kot njihov pretežni lastnik ne pobere prek dividend.

Čeprav v Sloveniji proizvedemo več električne energije, kot jo porabimo, je pokritost slovenske porabe električne energije približno 91 %, ker pripada polovica proizvedene električne energije v NEK Republiki Hrvaški. Državni svet tudi ugotavlja, da se proizvede manj električne energije iz obnovljivih virov energije, kot se zbere prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, ki ga plačujejo končni odjemalci električne energije. Glede na to, da se električna energija kupuje na globalnem trgu in da je naš cilj 25-odstotni delež obnovljivih virov energije v rabi bruto končne energije do 2020, Državni svet zanima, ali se izvaja nadzor pri trgovanju z energijo in ugotavlja izvor in vrsta energije (zelena energija).

Državni svet je bil seznanjen, da so bile pozitivne posledice opazne predvsem pri zemeljskem plinu, kjer se je nadaljeval trend nižanja cen, ki so se že približale povprečju cen držav EU. Se je pa 2013 povečala odvisnost Slovenije od ruskega plina, saj niso bile več sklenjene pogodbe o dobavi plina iz Alžirije. Poraba plina se je že tretje leto zapored zmanjšala. Državni svet ugotavlja, da je sedanja situacija odnosov med Ukrajino in Rusijo ter EU in s tem povezano oskrbo evropskih držav z zemeljskim plinom pokazala, da je za zanesljivost in nemotenost oskrbe ter ugodno ceno zemeljskega plina najbolje, če se ga na mednarodnih trgih kupuje tako bilateralno (na podlagi fiksnih pogodb) kot na organiziranih trgih (borzah). V zvezi z izjavo direktorja sekretariata Energetske skupnosti v Sobotni prilogi Dela z dne 4. 10. 2014, da Južnega toka Slovenci ne bomo dobili, Državni svet v skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) poziva Vlado, da poda pojasnilo glede načrtovanja in izvajanja projekta Južni tok na delu trase po ozemlju Republike Slovenije.

Glede na to, da Vlada pripravlja in izvršuje energetska politika v državi, Državni svet tudi zanima, ali Vlada pripravlja kakšne ukrepe, da bi toplotne v večji meri uporabljale lesno surovino, ki je preplavila slovensko tržišče po letošnjem žledolomu.

\* \* \*

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

**Predlog mnenja je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

#### **6. točka dnevnega reda:**

##### **- Program dela in finančni načrt Agencije za energijo za leto 2015, EPA 57-VII**

Program je objavljen na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu z dne 16. 9. 2014 in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Program je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Poročilo komisije so prejeli po elektronski pošti s sklicem. Predlog mnenja Državnega sveta so prejeli po elektronski pošti 10. 10. 2014.

Vodja sektorja skupnih dejavnosti na Agenciji za energijo Tomaž Lah je predstavil poročilo.

Državni sekretar na Ministrstvu za infrastrukturo mag. Klemen Grebenšek je imel besedo.



Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Alojz Glavač je pojasnil stališče komisije.

Dodatno obrazložitev je podal Tomaž Lah, vodja sektorja skupnih dejavnosti na Agenciji za energijo.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

## M N E N J E

### **k Programu dela in finančnemu načrtu Agencije za energijo za leto 2015**

Državni svet **podpira** Program dela in finančni načrt Agencije za energijo za leto 2015, h kateremu mora Državni zbor, v skladu s petim odstavkom 399. člena Energetskega zakona, dati soglasje.

V skladu z novim Energetskim zakonom, ki je v slovenski pravni red prenesel tretji sveženj evropske energetske zakonodaje, se je nacionalnemu regulativnemu organu na področju trga z energijo bistveno okrepila neodvisnost ter dodatno povečale pristojnosti, področja dela in število nalog. Medtem ko je morala Agencija za energijo v preteklih letih za svoj program dela in finančni načrt pridobiti soglasje Vlade, nov Energetski zakon zahteva soglasje Državnega zbora. V preteklosti je bila agencija vključena v vladni kadrovski načrt, ki ni dovoljeval dodatnih zaposlitev in zato že do zdaj agencija ni zmogla opravljati vseh nalog. Zaradi novih zakonskih nalog in pristojnosti ter spoštovanja številnih evropskih uredb, ki se neposredno uporabljajo v državah članicah EU, je bila Agencija za energijo izvzeta iz vladnega kadrovskega načrta. Če želi delovati v skladu z veljavno zakonodajo, potrebuje 15 novih zaposlitev ter sredstva v višini 3,2 mio evrov. Finančni načrt opredeljuje finančne vire za delovanje Agencije za energijo, in sicer opredeljuje deleže cen za uporabo elektroenergetskih in plinskih omrežij. Medtem ko ostaja delež cene za uporabo elektroenergetskih omrežij nespremenjen (0,00017€/kWh), se predlaga zvišanje deleža cene za uporabo prenosnega omrežja zemeljskega plina na 0,00140€/Sm<sup>3</sup>. To zvišanje, s katerim bo po mnenju Agencije za energijo uravnoteženo razmerje financiranja delovanja agencije glede na razmerje obsega nalog iz področja elektrike (60 %) in zemeljskega plina (40 %), bi se odrazilo v dodatnem strošku za gospodinjstevskega odjemalca v višini 70 centov na letni ravni. Državni svet je bil seznanjen, da je načrtovanje prihodkov in odhodkov Agencije za energijo zelo nepredvidljivo, saj je njihova višina odvisna od porabe energentov. Morebitni presežki prihodkov se ne izkazujejo kot dobiček, ampak se rezervirajo za naslednja leta, ko so prihodki nižji od načrtovanih.

Državni svet podpira predlagani program dela in finančni načrt Agencije za energijo, vključno s predlagano kadrovske okrepitvijo, saj je glede na obseg dela in veliko odgovornost, ki jo ima Agencija za energijo kot nacionalni regulativni organ na področju trga z energijo, predlagan obseg sredstev in kadrov ustrezen in nujen. Državni svet se strinja s predlagateljem programa dela in finančnega načrta, da bi bilo s strani države neresno in neodgovorno, da ji za naložene obveznosti ne bi omogočila realizirati načrtovanega obsega prihodkov in novih zaposlitev.

\* \* \*

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jernej Verbič.

**Predlog mnenja je bil sprejet (25 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 25 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

**7. točka dnevnega reda:**

- **Letno poročilo Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., 2013, EPA 2018-VI**

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Poročilo komisije so prejeli po elektronski pošti s sklicem. Predlog mnenja Državnega sveta pa so prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014.

Izvršni direktor Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., Torbjörn Månsson je predstavil letno poročilo.

Državni sekretar v kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije Metod Dragonja je imel besedo.

Poročevalka Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance mag. Marija Lah je pojasnila stališče komisije.

Besedo so imeli Branimir Štrukelj, dr. Radovan Stanislav Pejovnik in Drago Ščernjavič.

Dodatno obrazložitev je podal izvršni direktor Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., Torbjörn Månsson.

Besedo je imel Metod Dragonja, državni sekretar v kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije.

**Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:**

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

**M N E N J E**

**k Letnemu poročilu Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., 2013**

Državni svet se je seznanil z Letnim poročilom Družbe za upravljanje terjatev bank, d. d., 2013.

Družba za upravljanje terjatev bank (DUTB) mora skladno z Zakonom o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank DUTB enkrat letno poročati Državnemu zboru o svojem poslovanju. Naloga DUTB, katere edini lastnik je Republika Slovenija, je pomagati pri prestrukturiranju bank, ki so sistemsko pomembne in ki so se znašle v hudih solventnostih in likvidnostnih težavah. Do konca 2013 je Republika Slovenija dokapitalizirala dve največji banki, ki sta znaten del svojih slabih terjatev prenesli na DUTB in tako v 2014 vstopili z izboljšanimi bilancami ter zadostnim kapitalom in likvidnostjo za odobranje novih posojil. Brez tega prenosa sredstev na DUTB dokapitalizacija bank ne bi bila možna. Vloga DUTB se

je 2013 večkrat spreminjala. Načrtu, da bi DUTB prevzela lastništvo bank in večino njihovih slabih posojil, je sledila sprememba, zaradi katere so se organizacijske priprave DUTB na prevzem lastniške funkcije opustile, tako da so se aktivnosti osredotočile na prenos slabih posojil. Junija je bila DUTB obveščena, da bo s prenosi treba počakati do rezultatov pregleda kakovosti sredstev in stresnih testov desetih največjih slovenskih bank.

Iz poročila izhaja, da imajo prevzeta sredstva nominalno vrednost 3,3 milijarde evrov, tržna cena v času transakcije pa je bila 687 milijonov evrov. Vrednostne ocene je pripravila Evropska komisija kot podlago za odobritev državnih pomoči, ki so bile vključene v prenosne cene. Državno pomoč mora odobriti Evropska komisija, pri čemer so odločitve javne. Znesek državne pomoči je bil izračunan kot razlika med prenosno ceno sredstev in takratno tržno vrednostjo. Odobrena državna pomoč, ki jo je iz tega naslova prejela NLB, je znašala 130 milijonov evrov, NKBM pa je prejela 195 milijonov evrov. Tako je DUTB izplačala obema bankama 325 milijonov evrov državne pomoči. Glede na to, da je bil proces fizičnega prenosa sredstev obeh bank zaključen, je DUTB postala popolna lastnica teh sredstev. Večina prevzetih sredstev predstavljajo terjatve, pri čemer so v nekaterih primerih ta posojila zavarovana z nepremičninami. DUTB se v teh primerih odloča o pravem načinu reševanja posameznih primerov, ki je lahko v prestrukturiranju posojil z reprogramiranjem ali v spreminjanju posojilnih pogojev.

V razpravi, ki je sledila uvodni predstavitvi, so državni svetniki zahtevali nekatera dodatna pojasnila v zvezi z dosedanjim in prihodnjim delovanjem DUTB. Strinjali so se, da je predloženo poročilo pripravljeno skrbno, ob zavedanju kratkega delovanja DUTB pa vendarle menili, da so prikazani učinki dela precej skromni. Ne glede na to, da je nevhvaležno napovedovati prihodnje rezultate, je državne svetnike zanimalo, kakšna bo predvidena vrednostna razlika med vloženimi sredstvi ter končnim rezultatom prodaj - tudi glede na izkušnje drugih držav EU, ki so se znašle v podobnem položaju in načinu reševanja problematike slabih bančnih posojil. S tem v zvezi so državni svetniki izrazili mnenje o časovno preozko zastavljenem predvidenem delovanju DUTB do 2017, saj realno ni mogoče pričakovati, da je v tako kratkem času mogoče razrešiti vso nakopičeno problematiko in uspešno zaključiti predviden proces, ki bi vključeval ugodno prodajo premoženja in optimizacijo ciljev. Izraženo je bilo tudi mnenje, da je bilo za dokapitalizacijo sistemskih bank ob dodatni državni pomoči porabljenih preveč sredstev, posebno glede na to, da se manjšim bankam, ki sicer poslujejo uspešno, ni nudilo pogojev, ki bi jim olajšali poslovanje in jih naredilo še uspešnejše ter jih sililo v ukrepe, ki se niso zdeli nujni. Ob reševanju zgolj sistemskih bank, ki lahko prijavijo terjatve, se zastavlja vprašanje, ali ne gre v tem primeru za neenakopravno obravnavo bank in lastnikov teh bank ter ali ni tako ravnanje v neskladju s konkurenčno zakonodajo.

Zastavilo se je tudi več vprašanj glede odobravanja državnih pomoči; metodologije, ki je bila uporabljena za izračun prenosne vrednosti prevzetega premoženja NLB in NKBM ter kdo je določal to vrednost; zakaj se je DUTB odločila za lastno vrednotenje in ne za vrednotenje, ki ga je opravil Generalni direktorat za konkurenčnost pri Evropski komisiji; prav tako je državne svetnike zanimalo ravnanje DUTB ob prenosu dokumentacije iz bank, ko se je ugotovilo, da je ta nepopolna; zastavljeno je bilo vprašanje, ali bi po mnenju DUTB prišlo do dodatne izgube ugleda bank, ki bi na DUTB prenesle D in E terjatve; izraženo je bilo prepričanje, da dosedanje dokapitalizacije bank niso bile zadnje, saj v bankah ni prišlo do nujnih kadrovske sprememb, ki bi zagotovile drugačne temelje za uspešno poslovanje; kakšen tempo zagovarjajo v DUTB pri prodaji nepremičnin; na koga so prenesene naloge in pooblastila, ki so bila odvzeta DUTB v procesu ustanavljanja DUTB; glede na objave v nekaterih medijih je bilo zastavljeno vprašanje glede visokih dodatnih nekaterih izvršnih direktorjev DUTB, ki naj bi prek tujih svetovalnih podjetij svetovali DUTB in bili zaposleni oz. imeli istočasno lastniške deleže v teh podjetjih.

V odgovoru predstavnikov DUTB je bilo poudarjeno, da je treba pri pričakovanem izkupičku od prodaj upoštevati slovenski specifični položaj, saj je nujno predhodno finančno in operativno prestrukturiranje podjetij, izkušnje in uspešne prakse nekaterih držav EU pa ni mogoče prenesti v naš prostor. V Španiji je namreč šlo pri prodaji za eno kategorijo sredstev - nepremičnine in je bilo lažje najti mednarodne investitorje iz ene branže, ki so bili pripravljene kupiti večje količine takšnega premoženja, na Irskem pa je zaradi večjega povpraševanja po nepremičninah, ki so bile v evropskih finančnih centrih, prišlo do hitre prodaje in unovčenja poslovnih sredstev.

Glede uporabljene metodologije za izračun prenosne vrednosti prevzetega premoženja in določanja njegove vrednosti, je predstavnik DUTB poudaril, da DUTB ni bila vključena v ta proces, je pa pojasnil, da gre za evropsko metodologijo določanja prenosnih cen. Prenosne cene se določajo zato, da bi družbe, kot je DUTB, lahko počakale na boljše tržne razmere in bolj uravnotežene trge sredstev in bi skušale premoženje čim bolj unovčiti, za kar pa naj bi potrebovale daljše obdobje od 5 do 10 let. To metodologijo so uporabile same banke, ko so predlagale prenosne cene pod nadzorom Banke Slovenije, kar je predstavljalo del načrta prestrukturiranja, ki so ga banke morale predložiti generalnemu direktoratu za konkurenčnost. Glede razlike med internim vrednotenjem DUTB in vrednostmi pregleda kakovosti sredstev (AQR) je bilo odgovorjeno, da se pri določanju vrednosti pregleda kakovosti sredstev vrednost običajno določi na ravni celotnega portfelja in ne posameznih sredstev. V DUTB pa so se odločili za vrednotenje posameznih primerov, zato je včasih prišlo do velikih razlik. Poleg tega je bil pregled kakovosti sredstev opravljen na podlagi starejših podatkov, kar je tudi razlog za razhajanja. Kasnejše notranje vrednotenje sredstev DUTB pa ni v ničemer povezano z zunanjimi odločitvami. Glede pomanjkljivosti pri prenosih dokumentacije je bilo pojasnjeno, da je DUTB dolžna opozarjati na sume kaznivih dejanj in to tudi počne ter sodeluje z Nacionalnim preiskovalnim uradom. Glede prodaje nepremičnin je bilo izraženo načelno strinjanje, da je pri tem bolj učinkovit čim krajši proces prodaje; vprašanje odvzema nekaterih pooblastil DUTB, predvsem glede lastništva bank, pa je povezano s prenosom odločanja in odgovornosti na lastnika, to je Republiko Slovenijo. Na zastavljeno vprašanje glede izplačila visokih honorarjev svetovalcem, ki naj bi pomagali pri načrtovanju in vzpostavitvi okvira politike in strategij DUTB, je bilo odgovorjeno, da je uslužbenec podjetja, ki je svetovalo DUTB, pretrgal vse vezi s tem podjetjem, ko je nastopil funkcijo izvršnega direktorja DUTB.

Ob tem, da je bilo izrecno poudarjeno, da se Državni svet ne želi vmešavati v poslovanje in odločitve DUTB, je bilo zastavljeno tudi vprašanje, kakšni so nameni DUTB s tovarno oblaginjenegega pohištva M TOM, d. o. o., Mokronog, ki ima z DUTB sklenjeno pogodbo za najem poslovnih prostorov. Ob nedavnem obisku Državnega sveta v Mokronogu je namreč poslovodstvo podjetja med drugim pojasnilo, da v tovarni vidijo svojo perspektivo v nadaljevanju dejavnosti, ki ima v teh krajih dolgoletno tradicijo, imajo pa problem zaradi visokih stroškov plačevanja najemnine za zelo velik stavbni kompleks, v katerem izvajajo svojo dejavnost. Zastavlja se vprašanje, ali je možno najemnino znižati ter na ta način ohraniti ogroženo proizvodnjo in delovna mesta.

**Predlog mnenja je bil sprejet (25 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 18 jih je glasovalo za, 5 pa jih je bilo proti).**

#### **8. točka dnevnega reda:**

- **Letno poročilo Informacijskega pooblaščenca za leto 2013, EPA 2006 - VI**

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Letno poročilo je obravnavala Komisija za državno ureditev. Poročilo komisije so prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014. Predlog mnenja Državnega sveta so prav tako prejeli po elektronski pošti 13. 10. 2014.

Namestnica Informacijske pooblaščenke mag. Rosana Lemut – Strle je predstavila letno poročilo.

Poročevalec Komisije za državno ureditev Toni Dragar je pojasnil stališče komisije.

Besedo je imel mag. Peter Požun.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 22. seji 15. 10. 2014 na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06) sprejel naslednje

## Mnenje

### **k Letnemu poročilu Informacijskega pooblaščenca za leto 2013**

Državni svet **se je seznanil** s poročilom.

Državni svet ugotavlja, da letno poročilo sledi določbam 14. člena zakona o Informacijskem pooblaščenca, po katerem je ta dolžan poročati Državnemu zboru. Državni svet je letno poročilo Informacijskega pooblaščenca pohvalil, saj je vsebinsko bogato in pregledno.

2013 je zaradi afere Snowden, po razkritju, da ameriška nacionalna varnostna agencija (NSA) zbira telefonske in spletne podatke v ZDA in v tujini, postala problematika zbiranja, povezovanja in izkoriščanja osebnih podatkov bolj problematizirana tudi v slovenski javnosti. Bolj očitno je postalo zavedanje, da z vsako uporabo sodobnih tehnologij posamezniki puščamo svoje sledi in podatke na spletu, mobilnim operaterjem in drugim ter da je z novimi tehnologijami različne baze podatkov zelo enostavno povezovati in slediti posamezniku na vsakem koraku.

Državni svet je ugotovil, da število prijav na obeh področjih delovanja Informacijskega pooblaščenca vsako leto naraste. 2013 je bilo število pritožb, povezanih z dostopom do informacij javnega značaja, 610, izdanih je bilo 258 odločb. Od 610 pritožb jih je bilo 271 zoper zavrnilne odločbe in 339 zoper molk prvostopenjskih organov. Pritožbe prosilcev na zavrnjen dostop do informacij javnega značaja so se v 55 primerih nanašale na občine, 104 na ministrstva in upravne enote, 18 na sodišča in v 80 primerih na javne sklade, zavode in agencije. Prosilci za dostop so bili v največ primerih fizične osebe in v 15 novinarji. Število inšpekcijskih pregledov na področju kršitev varstva osebnih podatkov je bilo 2013 712, od tega 253 na področju javnega sektorja in 459 na področju zasebnega sektorja. Opravljeno je bilo tudi 106 prekrškovnih postopkov. Informacijski pooblaščenec je prejel 2460 zaprosil za pojasnila in mnenja, 6 vlog za izdajo dovoljenja za povezovanje zbirk osebnih podatkov, 11 vlog za izdajo dovoljenja za izvajanje biometričnih ukrepov in 14 vlog za izdajo dovoljenja za iznos osebnih podatkov.

Informacijski pooblaščenec je 2013 vložil dve zahtevi za oceno ustavnosti. Prva se je nanašala na oceno ustavnosti 1., 7., in 8. odstavka 20. člena Zakona o davčnem postopku, gre za javno objavo osebnih podatkov (osebno ime, datum rojstva in višina zapadlih neplačanih davčnih obveznosti) davčnih neplačnikov. Pri tem je Informacijski pooblaščenec menil, da gre za nesorazmeren poseg v varstvo osebnih podatkov. Ustavno sodišče še ni odločilo o zahtevi za oceno ustavnosti. Druga zahteva za zahtevo ustavnosti pa se je

nanašala na presojo ustavnosti in zakonitosti XIII. poglavja (hramba podatkov), 162.–169. člena Zakona o elektronskih komunikacijah, ko so telekomunikacijski operaterji shranjevali velike količine osebnih podatkov, iz katerih je bilo mogoče ugotoviti tudi lokacije, s katere je posameznik komuniciral, in tako nadzorovati njegovo gibanje. Informacijski pooblaščenec je svojo zahtevo za presojo ustavnosti utemeljil s tem, da je cilj, ki ga država zasleduje, to je boljša raziskanost (hujših) kaznivih dejanj in varnost in obramba države nesorazmeren, glede na veliko količino zbranih osebnih podatkov. Ustavno sodišče je zahtevalo izničenje sporne zakonske določbe in brisanje osebnih podatkov iz baz podjetij.

V desetih letih je Informacijski pooblaščenec postal prepoznaven državni organ, ki je porok za transparentnost informacij javnega značaja in varovanje osebnih podatkov. Državni svet je izpostavil dobro delo Informacijskega pooblaščenca, ki se kaže tudi v visoki ozaveščenosti slovenske javnosti glede pridobivanja informacij javnega značaja in glede varovanja osebnih podatkov. Anketa Eurobarometra, ki je bila narejena 2008, je tako pokazala, da je slovenska javnost med najbolj ozaveščenimi javnostmi v EU o pomenu varstva osebnih podatkov, kar je tudi odraz dela Informacijskega pooblaščenca na področju izobraževanja javnosti. Po mnenju Državnega sveta so se tudi slovenske institucije prilagodile novim standardom dela na področju varovanja osebnih podatkov in uredile logistiko, kot npr. v šolah, kjer je treba imeti podpis staršev za vsako objavo podatkov ali fotografij učencev v javnosti. Kot je opozoril Informacijski pooblaščenec, morda ti postopki včasih delujejo kot pretirani, vendar je osnovno načelo varstva osebnih podatkov, da imajo posamezniki nadzor nad pretokom osebnih podatkov, ki jih zadevajo.

Informacijski pooblaščenec deluje izobraževalno in preventivno in v te namene uporablja različna orodja: izdajanje neobveznih mnenj glede številnih vprašanj varstva osebnih podatkov, pripravlja smernice in odgovarja na najpogosteje zastavljena vprašanja, podeljuje nagrade za primere dobre prakse, podeljuje priznanja za pridobitev certifikata po standardu vodenja varovanja informacij in deluje v medresorski delovni skupini za varnejše e-identitete. Državni svet podpira takšen način dela Informacijskega pooblaščenca, da se odprta vprašanja pogosto rešujejo z nasveti in izdajanjem mnenj in da kaznovalna politika z globami vred ni v ospredju ali celo namen delovanja Informacijskega pooblaščenca. Kot je predstavil Informacijski pooblaščenec, na področju varovanja osebnih podatkov za ureditev zadev večinoma zadostujejo že opozorila. Najpogostejše kršitve Zakona o osebnih podatkih 2013 so bile na področju obdelave podatkov, nepravilnega zavarovanja osebnih podatkov oziroma njihovega razkrivanja (npr. zdravstveni podatki) ali neposrednega trženja s podatki. V zadnjem času se povečuje število vprašanj glede varovanja zasebnosti na delovnem mestu.

Državni svet je opozoril, da so lokalne skupnosti zelo obremenjene z zahtevami po dostopu do informacij javnega značaja in da se pravica dostopa do informacij javnega značaja lahko izkorišča tudi v druge namene, npr. kot nadlegovanje uslužbencev.

Državni svet je opozoril na pogosta snemanja aretacij posameznikov in razkrivanje njihove identitete in da je treba potegniti jasno mejo zasebnosti. Gre za občutljivo področje, kjer trčita med seboj dve pravici, pravica do zasebnosti in pravica do obveščenosti javnosti in po pojasnilu Informacijskega pooblaščenca ima Policija pooblastila, da sama odloča, kdaj je treba v interesu javnosti to obvestiti o posamezni preiskavi in postopkih. Običajno gre za postopke, v katere so vpletene javne osebnosti in zato prevlada pravica javnosti, da je obveščena. Postopki pa zahtevajo skrbno tehtanje, kateri pravici bo zadoščeno, saj v vsakem primeru pravice nekomu omejimo.

Državni svet je izpostavil prihodnje naloge Informacijskega pooblaščenca in podpira njihovo izvajanje. Državni svet je posebej omenil nujnost popolne implementacije novele Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, ki je razširila krog zavezancev za dostop do informacij javnega značaja na vse pravne osebe, v katerih ima prevladujoč vpliv država, lokalna skupnost ali druga pravna oseba javnega prava. Novela zakona omogoča, da bo

javnost končno seznanjena s poslovanjem pravnih subjektov, ki so neposredno ali posredno v javnem interesu. Informacijski pooblaščenec je opozoril, da bo uveljavljanje novele Zakona o dostopu do informacij javnega značaja zelo zahtevna naloga, saj nekateri zavezanci za dostop do informacij javnega značaja teh sprememb niso sprejeli dobronamerno, ampak so že sprožili prve tožbe, s katerimi želijo zaustaviti objave svojih podatkov. V pripravi so podzakonski akti za uveljavljanje novele zakona, sredi oktobra pa bo na spletnih straneh AJ PES objavljen prvi seznam pravnih subjektov in njihovih podatkov.

Državni svet je opozoril tudi na pomen delovanja Informacijskega pooblaščenca pri povečanju ponovne uporabe informacij in da bi bile te uporabne brez posebne zahteve. 2013 je bila namreč spremenjena direktiva Evropskega parlamenta in Sveta iz 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja in ta sprememba omejuje možnost zaračunavanja ponovne uporabe informacij in širi krog zavezancev za ponovno uporabo (tudi na muzeje, knjižnice in arhive). Prav tako določa obvezen okvir zagotavljanja pravnega varstva in spodbuja zagotavljanje informacij v strojno berljivih in odprtih formatih. Slovenski pravni red bo treba tem spremembam čim prej prilagoditi in za Informacijskega pooblaščenca bo velik izziv implementacija zakonodaje. Državni svet Informacijskega pooblaščenca pri tem podpira, saj je namen teh sprememb ta, da se zagotovi optimalen pravni okvir in spremeni kultura v javnem sektorju, da se spodbudi trg digitalnih vsebin za proizvode in storitve, ki temeljijo na podatkih javnega sektorja in da se prepreči izkrivljanje konkurence na trgu. Spremembe naj bi pripomogle h gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest.

Državni svet pozdravlja aktivno vlogo, ki jo ima Informacijski pooblaščenec v odnosu do nastajanja nove oziroma spremenjene zakonodaje, saj na leto pošlje pripombe na več kot 50 predpisov. Učinkovitost njihovih pripomb je zelo različna in Državni svet pričakuje od Vlade, da bodo opozorila Informacijskega pooblaščenca v fazi priprav zakonodaje upoštevana v največji možni meri, saj se tako lahko izognemo kršenju zakonodaje s področja dostopa do informacij javnega značaja in varstva osebnih podatkov.

Glede na razvoj sodobnih tehnologij bo na področju varstva osebnih podatkov v prihodnje velik izziv preprečevanje zlorab osebnih podatkov, ki nastajajo zaradi digitalizacije arhivov in njihove avtomatizirane obdelave ter dilem v zvezi s tem. Ključni izziv v prihodnje bo tako, kako iz osebnih podatkov izvleči družbeno korist, a ob tem ohraniti varstvo osebnih podatkov. Državni svet prav tako podpira vse nadaljnje aktivnosti Informacijskega pooblaščenca na področju izobraževanja javnosti in njegovo aktivno mednarodno delovanje.

\* \* \*

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

**Predlog mnenja je bil sprejet (24 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 24 jih je glasovalo za, nihče pa ni bil proti).**

- - -

Predsednik je zaključil 22. sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

Marjan Maučec, mag. posl. ved  
sekretar

Mitja Bervar  
predsednik